

IN GESPREK MET

Loopbaanmagazijn

Loopbaan Oriëntatie Begeleiding
Landelijk Stimuleringsproject LOB in het mbo

Inleiding

‘In Gesprek met’ maakt deel uit van een reeks digitale boekjes met oefeningen die je flexibel in je loopbaanbegeleiding kunt inzetten om je studenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun loopbaancompetenties. In dit deel staat de loopbaancompetentie ‘In gesprek met’ (netwerken) centraal. In gesprek met betekent: jouw netwerk, gericht op je loopbaanontwikkeling, opbouwen en onderhouden zodat je loopbaanontwikkeling optimaal kan verlopen. De studenten ontwikkelen de loopbaancompetentie om hun contacten zodanig in te zetten dat zij een plaats op de arbeidsmarkt kunnen verwerven, behouden of wijzigen.

Blader door en kies uit

Aangezien LOB (Loopbaanoriëntatie en -Begeleiding) in alle fasen van de opleiding een rol speelt, zijn er voor elke fase – de oriënterende fase, de ontwikkelingsfase en de afrondings- en vervolgfase – oefeningen ontwikkeld. Je hoeft niet bij de allereerste oefening te beginnen: je scrollt door het boekje heen en kiest een oefening die past bij je studenten en de fase waarin zij zich bevinden.

Bij elke oefening staat aangegeven in welke fase je de oefening kunt uitvoeren. Soms komt een oefening ook in een andere fase terug. Dit is steeds in de linkerkolom van de oefening aangegeven. Door deze oefening in verschillende fases uit te voeren, kun je in de oefeningen andere accenten leggen. Voer je ze meerdere keren uit, dan wordt de ontwikkeling van je studenten ook meer zichtbaar. Je zou de oefeningen kunnen zien als een soort weegschaal: door ze vaker toe te passen ‘wegen’ de studenten zichzelf in hun ontwikkeling. Daarnaast is met sterretjes aangegeven wat de moeilijkheidsgraad van de oefening is, de mate van voorbereiding voor begeleider en studenten en de veiligheid die in de groep nodig is om de oefening goed te kunnen uitvoeren.

Prints voor je studenten

Sommige oefeningen bevatten instrumenten, zoals vragenlijsten, interviewvragen, stellingen, formats en hulpmiddelen die je voor de studenten kunt uitprinten en die zij voor het uitvoeren van de oefening kunnen gebruiken. Deze teksten hebben een grijs lettertype en zijn voorzien van een printericoontje.

De diepte in

Bij diverse oefeningen kun je een verdiepingsslag maken. Dit kan op twee manieren: soms staat er onderaan een oefening het kopje ‘Verdieping’, met daarbij een manier om de oefening inhoudelijk verder uit te werken of vast te leggen. Verder biedt het afzonderlijke boekje ‘Vertel me: wie ben je?’ verdieping. ‘Vertel me’ bestaat uit 43 thema’s. Bij elk thema staan extra vragen die de loopbaandialoog op gang kunnen brengen of kunnen ondersteunen. Daarnaast bevat ieder thema interessante theorieën/uitspraken en (links naar) inspirerende beelden, verhalen, teksten, liedjes en gedichten. Er is bij iedere oefening aangegeven welke thema’s uit ‘Vertel

me: wie ben je?’ bij de betreffende oefening passen.

Meer over het gebruik van Loopbaanmagazijn lees je in het boekje Loopbaanmagazijn: Doelstelling en gebruik.

Colofon

Ontwikkeld door: Claudine Hogenboom, Landelijk Stimuleringsproject LOB in het mbo

In samenwerking met: Leo van Ast, ROC Mondriaan Den Haag
Peter Berkers, Summa College Eindhoven
Ingrid Mollen, MOL training en coaching

Redactie: Ravestein & Zwart

Vormgeving: Atelier Chênevert
www.atelierchenevert.nl

Uitgebracht door: Landelijk Stimuleringsproject LOB in het mbo
www.lob4mbo.nl

Februari 2017

Dit magazijn is voor iedereen vrij te gebruiken, met bronvermelding.

Fases

Oriëntatiefase

In deze fase gaat het erom dat de student een beeld van zichzelf, het beroep en de opleiding ontwikkelt. Aan het eind van deze fase is de student in staat een voor dat moment beargumenteerd antwoord te geven op de vragen: Zit ik op de goede plek? Heb ik de goede keuze gemaakt? Wil ik hier verder?

Ontwikkelingsfase

In deze fase gaat het erom dat de student zijn (loopbaan)ervaringen binnen de opleiding en binnen de beroepspraktijk gaat verdiepen. Hij doet tijdens deze fase ervaringen op die als basis gebruikt worden voor de loopbaanbegeleiding. In dialoog met zijn begeleider geeft de student betekenis aan en reflectie op zijn ervaringen. Door te generaliseren en te benoemen in welke andere situaties deze ervaringen meer naar voren komen, kan de student vervolgens woorden geven aan zijn kwaliteiten en motieven. Door deze hierna bewust in te zetten in het werk(veld), doet de student weer nieuwe ervaringen op die hem steeds meer in staat stellen om de betekenis van het werk(veld) – en de opleiding – voor hemzelf te ontdekken.

Afrondings- en vervolgfase

In deze fase heeft de student al het grootste gedeelte van zijn opleiding achter de rug. Als het goed is heeft hij voldoende praktijkervaringen opgedaan om te gaan kiezen wat hij wil: verder studeren of de stap naar de arbeidsmarkt maken. De vragen die de student aan het einde van deze fase kan beantwoorden zijn: Wil ik verder gaan studeren of wil ik de arbeidsmarkt op? Wat kan ik doen om erachter te komen welke studie ik wil gaan doen of welke baan ik zou willen? Zijn er nog andere mogelijkheden die ik wil onderzoeken, behalve verder studeren of werken?

Inhoudsopgave

Inleiding

Colofon

Fases

Oriëntatiefase

- Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit?
- Welke loopbaan heeft mijn familie?
- Wat heb je aan een netwerk?
- Openingszinnen: een goede binnenkomer is het halve werk!
- De stille wanddiscussie
- Zet je een escape in of toch een Joker?
- Ik als centrum van mijn eigen netwerk
- Van je familie moet je het echt hebben!
- Bedanken van de begeleider voor een bedrijfsbezoek

Ontwikkelingsfase

- Bevraag je talent
- Communicatie: kun je dat leren?
- Wie vind ik interessant?
- De bedankbrief
- Je leert altijd wel iets, ook als het niks is...
- De complimentenbon
- Mijn netwerkverlanglijstje
- Hoe divers is jouw netwerk?
- Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit?
- Welke loopbaan heeft mijn familie?
- Netwerken, moeilijk of makkelijk?
- De stille wanddiscussie
- Wie zou je aannemen als collega en waarom?
- Openingszinnen: een goede binnenkomer is het halve werk!

- Netwerkgesprek met een onbekende? Kan ik dat?
- Ik als centrum van mijn eigen netwerk
- Van je familie moet je het echt hebben!
- Bedanken van de begeleider van het bedrijfsbezoek
- Terugblik op de BPV-week: ben je tevreden?
- Mijn netwerkverlanglijstje voor de BPV
- Hoe divers is jouw netwerk in de BPV?
- Orden je BPV-netwerk
- LinkedIn
- LinkedIn-cv
- Social Media

Afrondings- En Vervolgfase

- The story of my life
- De complimentenbon
- Pitchen voor het nageslacht!
- Mijn verwerkverlanglijstje
- Wie zou jij aannemen als collega en waarom?
- Onderhandelen over kwaliteiten
- Speeddaten: een gesprek met een onbekende (versie 1)
- Een gesprek met een onbekende (versie 2)
- Familiepraat
- Evaluatieformulier voor het evalueren van je bezoek aan een vervolgopleiding
- LinkedIn
- LinkedIn-cv
- Social Media

Inhoudsopgave oriëntatiefase

In deze periode gaat het erom dat de student een beeld van zichzelf, het beroep en de opleiding ontwikkelt. Aan het eind van deze periode is de student in staat een voor dat moment beargumenteerd antwoord te geven op de volgende vragen: Zit ik op de goede plek? Heb ik de goede keuze gemaakt? Wil ik hier verder?

- Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit?
- Welke loopbaan heeft mijn familie?
- Wat heb je aan een netwerk?
- Openingszinnen: een goede binnenkomer is het halve werk!
- De stille wanddiscussie
- Zet je een escape in of toch een Joker?
- Ik als centrum van mijn eigen netwerk
- Van je familie moet je het echt hebben!
- Bedanken van de begeleider voor een bedrijfsbezoek

IN GESPREK MET

Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit?

Oriëntatiefase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Individuele oefening

45 minuten

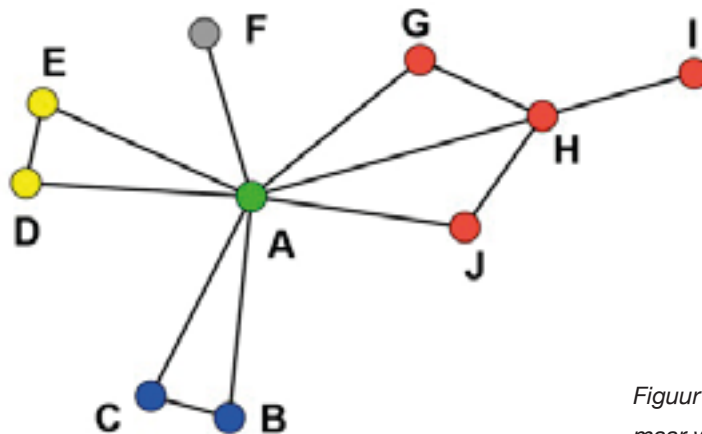
Lijst van 30-50 mensen met wie de student gelinkt is via bijvoorbeeld Facebook

Papier waarop de student zijn netwerk kan uittekenen
Stiften of potloden voor iedere student, Computers en/of beamer, een smartphone

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Naam'

Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit?

Figuur 1: Voorbeeld van netwerk waarin niet iedereen elkaar kent, maar waarin persoon A de sterkste verbinder is.

Doel

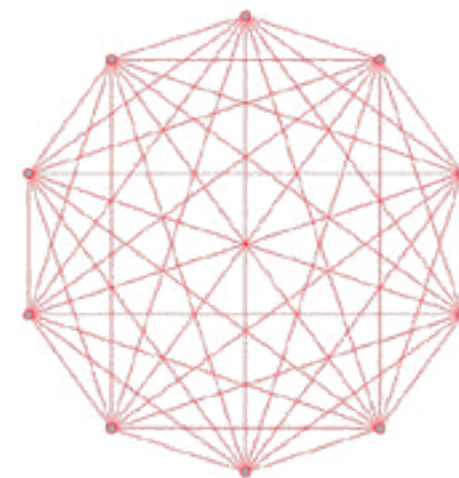
Studenten onderzoeken of het netwerk dat zij op bijvoorbeeld Facebook, Pinterest of Twitter onderhouden een 'sterk' of 'zwak' netwerk is. Verder onderzoeken zij of ze dit netwerk bijvoorbeeld voor hun opleiding kunnen inzetten.

Vorbereiding

Bereid deze oefening voor door zelf ook te kijken hoe je eigen netwerk opgebouwd is. Onderzoek ook of het een sterk of zwak netwerk is. Op deze manier kun je de studenten goed begeleiden in deze oefening. Hoewel dit waarschijnlijk niet echt nodig is: vraag de studenten hun smartphone mee te nemen voor deze oefening. Wanneer je ervoor kiest om online het Facebookprofiel van de studenten in beeld te brengen, heb je voldoende computers en eventueel een beamer nodig om te laten zien hoe zij hun Facebookprofiel kunnen oproepen. Zie bij de uitleg hoe dit kan. Wanneer je zelf ook een Facebookpagina hebt, kun je ook je eigen Facebookprofiel visualiseren, als rolmodel voor de studenten en als voorbeeld voor eventuele vragen.

Uitleg

'Het hebben van een netwerk of "sociaal kapitaal" is in deze tijd erg belangrijk. Veel bedrijven maken geen gebruik meer van ouderwetse advertenties in de krant, maar vragen via internet om

Figuur 2: Netwerk waarin iedereen elkaar kent.

personeel. Bovendien kijken veel bedrijven op Facebook of LinkedIn naar een persoon als deze bijvoorbeeld bij hen solliciteert. Het hebben van een netwerk is belangrijk, omdat je de mensen in het netwerk kunt “gebruiken” als hulpbron voor jezelf. Bijvoorbeeld omdat zij weten welk bedrijf werknemers zoekt. Of weten bij wie je een keer zou kunnen praten over een mogelijke stageplek. Je kunt mensen uit je netwerk ook bevragen over hun werk. Zo kun je ontdekken of dat werk iets voor jou zou kunnen zijn. Het hebben van een groot netwerk is dus eigenlijk heel handig en verstandig. In deze oefening gaan wij eens bekijken in hoeverre jouw eigen netwerk je zou kunnen helpen in het kader van je opleiding.’

Doen

1. Laat de studenten op Facebook of via een ander virtueel netwerk (Pinterest, Twitter) dat ze gebruiken een lijst van 30 tot 50 mensen kiezen met wie ze gelinkt zijn. Het mogen allerlei mensen zijn: mensen die ze echt persoonlijk kennen, mensen die ze kennen omdat ze op dezelfde opleiding zitten, mensen met wie ze alleen maar gelinkt zijn, maar verder niet kennen, personen die ze via via kennen (vrienden van vrienden bijvoorbeeld). Of misschien zijn ze wel gelinkt met mensen die bekend of beroemd zijn.
2. Laat vervolgens de studenten in de cirkel van de relatiesterkte aangeven hoe sterk of zwak een contact is. In de groene cirkel schrijven ze de sterke contacten (goede vrienden, familieleden, bevriende collega's). Sterke contacten zijn contacten die meteen weten wie ze aan de lijn hebben als je hen belt. In de rode cirkel tekenen ze de minder sterke contacten, bijvoorbeeld met kennissen, collega's, burens, clubleden, klanten, sommige familieleden. Ten slotte zetten ze in de buitenste, blauwe cirkel de meest zwakke contacten, dus mensen met wie de studenten gelinkt zijn zonder ze te kennen of te spreken, mensen dus die ze nog nooit gezien hebben.
3. Verdeel de groep in twee- of drietallen. Laat studenten met elkaar elkaars netwerk bekijken en elkaar vertellen wat ze ontdekt hebben.
4. Laat de studenten een foto van dit uitgetekende netwerk maken. Zij kunnen het gebruiken bij volgende oefeningen.

Tips En Trucs

Misschien hebben studenten nog nooit echt op een dergelijke manier naar hun netwerk gekeken. Benadruk dat een goed werkend netwerk op dit moment een van de meest succesvolle middelen is om je loopbaan goed op gang te krijgen en te houden. Om studenten te laten zien hoe netwerken kunnen werken, is het verder verstandig ook je eigen netwerk te laten zien en misschien zelfs voor studenten in te zetten. Op welke manier kun jij je eigen netwerk voor je studenten inzetten?

Aanbevelingen

Neem in je begeleiding herhaaldelijk een ‘check up’ van het netwerk van je studenten op. Zo worden ze zich iedere keer weer bewust van hun netwerk en zien ze ook de ontwikkeling daarin. Door studenten blijvend bewust te maken, gaan ze wellicht ook op een andere manier naar hun netwerk kijken en anders inzetten.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Wat hebben zij ontdekt over hun eigen netwerk? Zijn hen dingen duidelijk geworden die eerst niet zo duidelijk voor hen waren? Zijn er zaken die ze eigenlijk zouden willen veranderen? Zijn er dingen waar ze in het vervolg op gaan letten als ze met hun virtuele netwerk aan de slag gaan?

Hebben zij van elkaar dingen geleerd toen ze met elkaar over hun netwerken spraken?

Verdieping

Maak samen met de studenten voor ieder een persoonlijke LinkedIn-pagina met relevante gegevens die op een dergelijke professionele pagina thuishoren. Neem in je begeleiding op dat er op gezette tijden naar de pagina gekeken wordt om dingen toe te voegen en te wijzigen. Daarbij is het ook mogelijk om een groepspagina te maken waar leden zich vooraf moeten aanmelden.

Bron:

Overgenomen uit de Lesbrieven Netwerken van het Stimuleringsproject LOB van de vo-raad: www.lob-vo.nl

IN GESPREK MET

Welke loopbaan heeft mijn familie?

Oriëntatiefase (ook in te zetten in ontwikkelingsfase)

Individuele oefening

(verdeeld over twee bijeenkomsten)

10 minuten (uitleg)

30 minuten (voorbereiden interview)

30 minuten (uitvoeren interview)

30 minuten (nabespreking; in volgende bijeenkomst)

Smartphones van de studenten, klein filmpje
Beamer met computer bij nabespreking voor vertonen
filmpjes van studenten
Interviewvragen
De resultaten uit de vorige oefening 'Hoe ziet jouw
virtuele netwerk eruit?'

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Naam'

Welke loopbaan heeft mijn familie?

Doel

Studenten ontdekken welke loopbaan een van hun familieleden heeft (gehad) en interviewen diegene daarover. Ze ervaren dat het interessant kan zijn om anderen over hun loopbaan te bevragen.

Voorbereiding

Bereid de studenten voor op een interview met een van hun familieleden. Geef daarbij aan dat ze dit interview het best eerst kunnen voorbereiden, zodat ze ook zoveel mogelijk antwoorden krijgen van hun familielid. Een voorbereiding is hier het halve werk, ook al kennen ze het familielid nog zo goed. Bij de nabespreking (tweede bijeenkomst) is het handig een computer met beamer te hebben om de filmpjes van de studenten te bekijken.

Uitleg

'Sommige mensen weten al van jongs af aan wat ze willen worden. Voor anderen is het lastiger om een beroep en een opleiding te kiezen. Weet jij eigenlijk waarom jouw familieleden voor hun beroep hebben gekozen? Met deze oefening ga je dat ontdekken. Misschien kom je tot verrassende ontdekkingen!'

Doen

Laat de studenten een familielid kiezen om te interviewen over zijn beroep en beroepskeuze. Laat de studenten de tijd te nemen om het interview voor te bereiden. Laat de student met de smartphone een klein filmpje maken van zichzelf waarin hij vertelt welke twee dingen hij het leukste vond aan het interview en welke dingen hij heeft geleerd door het voeren van dit interview. Dit filmpje kun je gebruiken bij de nabespreking.

Doen (Individueel)

1. Laat de studenten een familielid bedenken om te interviewen over zijn beroep en beroepskeuze.
2. Geef de studenten de oefening om van tevoren de tijd te nemen om het interview voor te bereiden. Mogelijke vragen daarbij zijn:

- Wat doe je voor werk?
- Wat vind je leuk aan je beroep?
- Wat vind je minder leuk aan je beroep?
- Welke kwaliteiten moet je hebben om dit beroep goed te kunnen uitoefenen?
- Heb je veel met collega's te maken in dit beroep? Hoe vind je dat?
- Sinds wanneer wilde je dit beroep beoefenen?
- Hoe wist je dat je dit beroep wilde doen?

- Wat heb jij gedaan om je op het beroep voor te bereiden of te oriënteren?
- Welke opleiding heb je gedaan?
- Heeft die opleiding iets te maken met het beroep dat je nu hebt?
- Welke beroepen heb je nog meer gehad?
- Wat vond je daar leuk aan?
- Hoe kan ik de juiste keuze maken voor een beroep?

3. Laat de student met de smartphone een filmpje maken van zichzelf waarin hij vertelt welke twee dingen hij het leukste vond aan het voeren van het interview en welke dingen hij heeft geleerd door het voeren van dit interview. Dit filmpje wordt gebruikt bij de nabespreking.

Tips En Trucs

Als de studenten het leuk vinden: laat ze een selfie maken met het familielid tijdens of na het voeren van het interview.

Nabespreking

Hoe hebben studenten het ervaren om met anderen over hun loopbaan te praten? Hadden ze dat al ooit eerder gedaan of was dit de eerste keer? Hebben ze dingen ontdekt die ze hiervoor nog niet wisten? Zijn er antwoorden gegeven door de geïnterviewden waar ze zelf ook iets mee kunnen of willen doen? Hebben ze tips gekregen van de geïnterviewde waar ze iets mee kunnen? Zijn er verrassende zaken uit de interviews gekomen?

Verdieping

Wanneer studenten ook de oefening 'Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit' uit het boekje 'In Gesprek met' gemaakt hebben, kunnen zij deze interviewoefening ook doen met 1 of 2 personen uit hun virtuele netwerk. Dat maakt het interviewen waarschijnlijk iets minder gemakkelijk, maar stelt hen wel in staat te ervaren hoe het is om je netwerk in te zetten voor je eigen loopbaanontwikkeling. Mogelijk ervaren zij ook dat anderen meestal graag bereid zijn om aan dergelijke vragen/ oefeningen mee te werken.

IN GESPREK MET

Wat heb je aan een netwerk?

Oriëntatiefase

Groepsoefening (viertallen)

30 minuten

Papier en pen

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Vriendschap'

Wat heb je aan een netwerk?

Doel

Studenten ervaren wat het nut van een netwerk is.

Vorbereiding

Zet de tafels zodanig in de ruimte dat de viertallen goed met elkaar kunnen werken.

Uitleg

'We hebben allemaal een netwerk, ook al zijn we daar niet altijd zo mee bezig. Iedereen kent namelijk iemand en diegene die jij kent behoort tot jouw netwerk. Zo simpel is het. In deze oefening gaan we eens onderzoeken wat je eigenlijk aan een netwerk kunt hebben.'

Doen (Viertallen)

1. Vraag de studenten iets te bedenken wat ze nodig zouden kunnen hebben voor op hun kamer, voor hun hobby of voor als ze op zichzelf zouden willen gaan wonen. Het moet een ding of dienst van iemand zijn waaraan ze geen geld willen of kunnen uitgeven. Een lift, een kaartje voor een uitverkocht concert, een kledingkast die iemand op zolder heeft staan...
2. Laat de studenten vervolgens met hun 'boodschappenlijstje' langs andere groepjes gaan. Wat zijn legale wegen om ergens aan te komen? Wie kennen ze die hen zou kunnen helpen? Wie kennen ze die iemand kent aan wie ze het zouden kunnen vragen?
3. Laat de studenten zoveel mogelijk namen verzamelen met eventueel telefoonnummers en e-mailadressen.

Tips En Trucs

Bedenk zelf een aantal voorbeelden van hoe jijzelf ooit je netwerk ingezet hebt of op welke manier jij door anderen gevraagd bent om bijvoorbeeld iets te doen.

Nabespreking

Inventariseer de opbrengst van alle groepjes. Vraag de studenten of ze na het horen van die inventarisatie nog tips hebben om nog beter het netwerk in te kunnen zetten.

Verdieping

Stel de vraag hoe anderen met deze oefening om zouden gaan, bijvoorbeeld hun ouders of hun vrienden of een succesvolle ritselaar of een bekende Nederlander. Vraag de studenten of ze iemand kennen die altijd van alles van iedereen gedaan krijgt. Wat doet deze persoon waardoor dit lukt?

IN GESPREK MET

Openingszinnen: een goede binnenkomer is het halve werk!

Oriëntatiefase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Groepsoefening

30 minuten

Hoeveelheid kleine papiertjes om openingszinnen op te schrijven door de studenten
Mailadressen van de studenten

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Nieuwsgierigheid'

Openingszinnen: een goede binnenkomer is het halve werk!

Doel

De studenten bedenken openingszinnen die ze in een aantal voorkomende situaties zouden kunnen gebruiken. Ze ervaren dat het belangrijk is om in 'spannende' situaties voorbereid te zijn.

Vorbereiding

Zet de stoelen in de ruimte in een kring zonder tafels.

Uitleg

'Soms komen we in situaties die we niet zo makkelijk vinden. Bijvoorbeeld feestjes waar we eigenlijk niemand kennen. Een bijeenkomst of open dag van een school waar we nog nooit geweest zijn. De eerste avond bij de ouders van je vriend of je vriendin. Of je eerste dag op je werk of je stageplaats. Het is dan handig om van tevoren te bedenken wat je als eerste zou kunnen zeggen. Hierdoor voel je je misschien wat minder zenuwachtig en zorg je er zelf voor dat een gesprek op gang komt. Want dat is – zeker in situaties waarin meer mensen aanwezig zijn – voor veel mensen niet zo gemakkelijk.'

Doen

- Je vader/moeder werkt 12,5 jaar bij hetzelfde bedrijf. Er is een receptie georganiseerd. Je gaat er natuurlijk naar toe, maar kent eigenlijk niemand van de collega's.
- Je zit tijdens je werk te lunchen tegenover een collega die je eigenlijk niet goed kent.
- Je gaat stage lopen en drinkt voor het eerst koffie in de personeelskantine.
- Je zit in een bijeenkomst naast iemand die je niet kent.
- Je hebt voor het eerst een afspraak met je loopbaanbegeleider.
- Je komt voor het eerst thuis bij de ouders van je vriend(in).
- Je staat in een café en je wilt graag een praatje met een onbekende aan de bar.
- Je komt voor de eerste keer op je stageadres. Je bent helemaal vergeten bij wie je moet zijn, want je bent de mail kwijt waarin dit stond.
- Je gaat voor de eerste keer naar een tennisles of fitnessles met een trainer, maar je kent verder niemand die daar ook les heeft en je hebt je trainer ook nog nooit gezien.

1. Kies een situatie en laat iedereen een openingszin schrijven op een velletje papier. Dit gebeurt in stilte. Stimuleer de studenten zo origineel mogelijk te zijn; achteraf kunnen ze deze zinnen nog bijschaven tot hele goede openingszinnen.

2. Laat hen het papiertje opvouwen, zodat de studenten elkaars openingszinnen niet kunnen lezen. Verzamel de briefjes.
3. Vouw de papiertjes afzonderlijk open en lees de zin voor.
4. Bij iedere zin mogen 3 studenten feedback geven waarom dit een goede openingszin is.
5. Alle zinnen schrijf je onder elkaar op. Aan het eind van de bijeenkomst mail je de lijst met openingszinnen naar de studenten.

Tips En Trucs

Laat de oefening zo dynamisch mogelijk verlopen; doe zoveel mogelijk situaties achter elkaar. Laat bij iedere situatie inderdaad zo snel mogelijk de studenten bepalen of het een goede openingszin is of niet. De goede openingszinnen worden aan het eind gerubriceerd en genoteerd. Waarschijnlijk ontstaat er ook wat hilariteit, maar dat hoort bij de aard van de oefening.

Nabespreking

Vraag de studenten naar hun ervaringen: hoe vonden ze het om op deze manier naar situaties te kijken? Hebben ze openingszinnen gehoord waarvan ze denken 'die zou ik inderdaad een keer kunnen gebruiken, want ik kom wel eens in zo'n situatie?'.

Verdieping

Ter verdieping van deze oefening kun je de studenten vragen de komende drie weken situaties te noteren waarin ze handelingsverlegen waren om bepaalde dingen te zeggen. Situaties waarin ze zich een beetje ongemakkelijk voelden. Spreek af wanneer je deze situaties met de groep bespreekt en zij feedback op deze situaties kunnen geven. Je kunt er ook voor kiezen om een app te maken waarin studenten elkaar feedback geven omtrent deze situaties; wordt dan zelf ook lid van de appgroep, zodat je zelf ook feedback kan geven.

IN GESPREK MET

De stille wanddiscussie

Oriëntatiefase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Individuele en groepsoefening

30 minuten

Flip-over of een bord
Stiften

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Samen'

De stille wanddiscussie

Doel

Studenten formuleren een omschrijving van het begrip netwerken.

Voorbereiding

Zet de tafels in de ruimte, zodat studenten in drietallen kunnen werken. Bereid deze oefening als begeleider ook zelf voor, zodat je als rolmodel kunt fungeren voor de studenten en vragen goed kunt beantwoorden.

Uitleg

'Tegenwoordig lijkt het wel alsof netwerken het nieuwe werk is. Je hebt allerlei netwerkclubs. Verder zijn er allerlei bijeenkomsten waar mensen aan het "netwerken" zijn. Veel mensen denken dat netwerken het uitdelen van je visitekaartje is aan mensen die je niet kent. Maar dat is toch helemaal niet waar. Iedereen heeft namelijk een netwerk en iedereen kan netwerken. In deze oefening gaan we kijken wat netwerken nu eigenlijk is volgens jullie.'

Doen (Individueel)

1. Laat de studenten eerst individueel de volgende vragen beantwoorden:

- Van welke groepen/clubs ben je lid?
- Hoeveel mensen zijn lid van diezelfde groep/club? Dit kunnen echte groepen/clubs zijn (sportclubs, vriendengroepen) of virtuele groepen/clubs (chatgroepen, Facebookgroepen).

2. Hoe kunnen de groepen/clubs waar ze nu lid van zijn met elkaar verbonden worden tot een netwerk? Welke middelen kunnen ze daarvoor inzetten?

Doen (Plenaire Groep: Stille Wanddiscussie)

3. Laat de studenten op het bord of een flip-over schrijven welk woord er volgens hen bij het begrip 'netwerken' hoort. Degene die iets heeft opgeschreven, geeft de stift door aan een ander. Stimuleer de studenten om zoveel mogelijk op te schrijven en niet in discussie te gaan met elkaar over wat er wordt opgeschreven. Het gaat om de kwantiteit, niet de kwaliteit.

4. Orden nu de begrippen op het bord naar thema's. Zijn er groepen te maken van de opgeschreven begrippen?

Doen (Drietallen)

5. Laat elk groepje met de verzamelde woorden tijdens de ‘stille wand discussie’ een omschrijving formuleren voor het begrip ‘netwerken’. Stel een tijdslimiet vast, zodat de vaart in de oefening blijft.

Nabespreking

Laat de groep samen de definities bespreken en kom uiteindelijk tot één gezamenlijke definitie.

IN GESPREK MET

Zet je een escape in of toch een Joker?

Oriëntatiefase

Groepsoefening

30 minuten

Casus waarin het netwerk van de studenten oplossingen kan bieden

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Naam' en 'Gastvrijheid'

Zet je een escape in of toch een Joker?

Doel

Studenten brengen hun persoonlijke netwerk in beeld; met name het netwerk dat zich niet in hun virtuele netwerk bevindt. Studenten ervaren wat het is om vanuit een netwerkgedachte naar hun contacten te kijken.

Vorbereiding

Het is wellicht handig om deze oefening zelf ook eerst uit te voeren. Je kunt dan een rolmodel zijn voor de studenten en eventueel van tevoren inspelen op vragen van studenten.

Uitleg

'Als jullie op Facebook zitten, hebben jullie als het goed is daar al een netwerk van mensen ter beschikking. Er zijn ook nog heel veel mensen die jullie niet in je virtuele netwerk hebben zitten, bijvoorbeeld je oma of opa. Met dat netwerk gaan we nu een oefening doen.'

Doen (Tweetallen)

Vraag de studenten zich een van de onderstaande situaties voor te stellen. Vraag vervolgens op welke manier zij hun eigen netwerk zouden kunnen inzetten om het probleem op te lossen:

Situaties

- Je hebt je net ingeschreven voor een mbo-opleiding. Je eerste lesdag ontmoet je de andere studenten. Tot je verbazing zie je dat iedereen al zijn boeken en een rooster heeft. Jij hebt die niet, want van school had je begrepen dat die er pas over 2 weken zouden zijn. Je vindt het nog lastig om aan de anderen in de klas te vragen waar je moet zijn, want je kent nog niemand. Hoe ga je jouw netwerk inzetten om dit op te lossen?
- Je zit in het derde jaar van een mbo-opleiding en je moet stage lopen. Je beste vriendin heeft een leuke stageplek gevonden. Ze heeft je laten weten dat ze daar nog een student zoekt. Jij zou daar ook graag stage lopen, maar van school mag je niet zelf een stageplek zoeken. De opleiding plaatst studenten op een stageplek. Hoe ga je jouw netwerk inzetten om dit op te lossen?
- Je doet een mbo-4 opleiding en je zit in het laatste jaar. Volgend jaar wil je graag naar het hbo. Van een vriend heb je gehoord dat hij niet naar het hbo kan, omdat hij niet de goede vooropleidingseisen heeft. Je bent daar zenuwachtig over, want je

wilt graag verder leren. Hoe zet je jouw netwerk in om achter de juiste informatie te komen?

- Je vakantiebaantje gaat op het laatste moment niet door. Dat is wel erg, want je hebt je vakantiereis al geboekt en je had het geld van dat baantje nodig om op vakantie te gaan! De reis annuleren kan niet. Hoe zet je jouw netwerk in om dit probleem op te lossen?
- Je hebt een feestje met vrienden en vriendinnen bij jou thuis. Je ouders zijn er niet. Dan valt de stroom uit. Je hebt geen idee waar de hoofdschakelaar van de elektriciteit is; je vader lost dit soort dingen altijd op. Het is hartstikke heet buiten en je koelkast ligt vol met allerlei lekker eten dat koel moet blijven. Er moet dus snel iets gebeuren. Hoe zet je je netwerk in om dit probleem op te lossen?
- Je gaat met een goede vriend(in) met de auto naar Zuid-Frankrijk. Je vriend(in) rijdt het eerste stuk en na vier uur zijn jullie al 400 kilometer van huis. Jij wilt het stuur overnemen, maar dan kom je erachter dat je je rijbewijs thuis hebt laten liggen. Je vriend(in) wil absoluut niet de hele vakantie alleen autorijden, want die vindt autorijden eigenlijk helemaal niet zo leuk. En zonder rijbewijs mag je niet rijden: als je een ongeluk krijgt, ben je niet verzekerd. En als je in Frankrijk aangehouden wordt zonder rijbewijs, krijg je een boete van minstens 600 euro. Hoe zet je je netwerk in om dit probleem op te lossen?
- Na je opleiding heb je een baan gevonden! Het is een hele fijne baan en je hebt ontzettend veel zin om eraan te beginnen. Je moet vandaag nog naar je nieuwe werk om je diploma's te laten zien en om een kopie van je paspoort af te leveren, zodat je maandag kan beginnen. Met veel plezier loop je het bedrijf binnen, maar tot je grote schrik heb je je tas in de trein laten liggen met alle papieren erin! Hoe zet je jouw netwerk in om dit op te lossen?
- Op je opleiding is het de bedoeling dat je je eigen stageplek zoekt. De opleiding vindt namelijk dat hun studenten oud en wijs genoeg zijn om dat zelf te kunnen. Jij hebt dat echter nog nooit gedaan. Eigenlijk weet je ook niet zo goed hoe je dat moet doen. Maar je weet ook: geen stageplek, geen diploma! Hoe zet je jouw netwerk in om dit op te lossen?

Nabespreking

Vraag de studenten wat de belangrijkste dingen zijn die ze tijdens hun gesprek over de verschillende situaties zijn tegengekomen. Waren de studenten het vaak met elkaar eens? Waar verschilden studenten duidelijk met elkaar van mening? Waren er inzichten die andere studenten tot nadenken brachten? Zijn studenten op een andere manier tegen bepaalde situaties aan gaan kijken? Zijn er studenten die bepaalde situaties herkennen/meegemaakt hebben? Hoe hebben ze toen gehandeld?

IN GESPREK MET

Ik als centrum van mijn eigen netwerk

Oriëntatiefase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Individuele en groepsoefening

45 minuten

Flip-overvel voor iedere student
Stiften in verschillende kleuren

Of:

Computers om een digitale mindmap te maken
Beamer om de digitale mindmaps te presenteren

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Naam', 'Gastvrijheid' en 'Samen'

Ik als centrum van mijn eigen netwerk

Doel

Studenten verbeelden hun eigen netwerk via een mindmap. Studenten ervaren hoe groot netwerken kunnen zijn.

Vorbereiding

Richt de ruimte zodanig in dat studenten flaps kunnen ophangen en kunnen rondlopen. Of zorg ervoor dat de mindmaps op een beamer geprojecteerd kunnen worden. Voer deze oefening zelf ook uit, zodat je eigen mindmap als voorbeeld voor de studenten kan dienen en je eventueel antwoord kunt geven op hun vragen.

Uitleg

'Het mooie van een netwerk is dat iedereen er eentje heeft. Hoe klein of hoe groot, hoe sterk of hoe zwak ook. En het mooie daarvan is weer dat je dat netwerk op allerlei manieren kunt gebruiken. Om te laten zien hoe groot netwerken kunnen zijn, gaan we ze via een mindmap in beeld brengen.'

Doen

1. Laat studenten hun naam in het midden van het vel plaatsen.
2. Laat ze vervolgens rondom hun naam allerlei categorieën aanbrengen van mensen die ze kennen, dus bijvoorbeeld: gezin/familie, clubs, werk, uitgaan, vrienden, religieuze bijeenkomsten, sport, buurt, et cetera.
3. Bij de verschillende categorieën schrijven ze minimaal 3 namen van personen die in die categorie thuishoren.
4. Laat de studenten de flaps ophangen of presenteer de mindmaps via de beamer. Laat studenten elkaars netwerk bekijken.
5. Vraag of ze naar aanleiding van wat ze bij hun medestudenten zien, nog aanvullingen willen doen op hun eigen netwerk.
6. Laat de studenten een foto maken van hun eigen netwerk, zodat ze dat kunnen bewaren.

Tips En Trucs

1. Stimuleer de studenten om niet meteen hun doelen te censureren; wegstrepen kan altijd nog! Stimuleer juist om hun verlangens expliciet te maken; zo komen ze meer te weten over zichzelf en kunnen ze ook goed onderzoeken of hun verlangens ook realistisch is.
2. Het zogenaamde 'sociaal kapitaal' van sommige studenten is niet zo groot. Het kan dus voorkomen dat een student maar weinig mensen kent of zelfs niemand weet te noemen. Zorg er dan voor dat je als begeleider voor deze studenten een soort vangnet hebt en eventueel uit je eigen netwerk of uit het netwerk van collega's kunt putten. Mocht het zo zijn dat je op het

moment van deze oefening ook niemand mocht weten, spreek dan met de student af wanneer je hem namen van mensen geeft met wie hij misschien contact zou kunnen opnemen.

Nabespreking (Na De Oefening)

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Vraag 4-5 studenten wat zij in hun netwerkverlanglijstje hebben staan en wat ze concreet gaan doen. Vraag de studenten of zij nog begeleiding nodig hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje.

Nabespreking (Van Het Uitvoeren Van Het Netwerkverlanglijstje)

Vraag de studenten wat zij bereikt hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje. Is het gelukt wat ze wilden bereiken? Wat hebben ze bereikt? Wat hebben ze ervaren? Wat zijn ze wijzer geworden?

IN GESPREK MET

Van je familie moet je het echt hebben!

Oriëntatiefase

Individuele oefening, daarna bespreking in de groep

10 minuten (uitleg)
30 minuten (gesprek met familielid)
45 minuten (nabespreking)

Informatie over de bedrijven waar de studenten geweest zijn
Informatie over het doel van de bedrijfsbezoeken van de studenten

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Professionaliteit'

Van je familie moet je het echt hebben!

Doel

Studenten ondervinden hoe het is om hun ervaringen met het bedrijfsbezoek te vertellen aan hun familie. Ze ervaren hoe het is om een dergelijk gesprek thuis als oefening uit te voeren.

Voorbereiding

Voor deze oefening is het handig als je als begeleider weet naar welk bedrijf de studenten zijn geweest en wat het doel van dit bedrijfsbezoek was. Op deze manier kun je bij de nabespreking ook nog wat verdiepende vragen stellen.

Uitleg

'Jullie gaan binnenkort op bedrijfsbezoek. Dat doe je niet zomaar, maar met een doelstelling. Om ervoor te zorgen dat dit bezoek niet alleen maar even iets is wat je moet doen, krijgen jullie de opdracht om na het bedrijfsbezoek er thuis echt over te praten met een huisgenoot/familielid. Je vertelt zelf niet alleen wat je hebt gezien en meegemaakt, maar je stelt je huisgenoot/familielid ook enkele vragen. Je mag zelf kiezen met welk huisgenoot/familielid je het gesprek voert.'

Doen (Vooraf)

1. Laat elke student zijn huisgenoot/familielid vertellen hoe het bedrijfsbezoek was. Daarbij geeft de student antwoord op vragen als 'Bij welk bedrijf ben je geweest?', 'Wat heb je gedaan en wat heb je gezien?', 'Wat ben je te weten gekomen over het bedrijf en over het beroep?' en 'Wat vond je leuk en wat vond je niet zo leuk aan het bedrijfsbezoek en aan het beroep?'.
2. Laat elke student vervolgens aan de huisgenoot of het familielid vragen of deze het beroep, de sector of het bedrijf vindt passen bij de student en waarom wel of niet.
3. Laat elke student vragen of de huisgenoot of het familielid hem kan adviseren over zijn toekomst. Welk(e) beroep(en) vindt hij bij de student passen? In welke sector ziet hij de student werken? Waar is de student volgens hem goed in en waar zou de student die kwaliteiten kunnen gebruiken? Welke tips kan hij de student geven voor zijn loopbaan? Wat is bij hem zelf belangrijk geweest om voor een bepaalde opleiding of een bepaald beroep te kiezen?
4. Laat de student dit familiegesprek in een kort verslag weergeven (op papier of op film of via foto's).

Doen (Achteraf)

1. Verdeel de groep in drietallen.
2. Laat de studenten de (digitale of beeld)verslagen met elkaar uitwisselen. Laat ze elkaar vertellen

welke tips ze van hun familie kregen. Laat ze met elkaar bespreken wat ze met de tips – of andere dingen die gezegd zijn – kunnen tijdens de oefening.

Tips En Trucs

Het kan natuurlijk voorkomen dat er studenten zijn die ofwel geen familie hebben ofwel niet met hun familie willen spreken over dit soort zaken. Vraag hen dan iemand te kiezen die voor hen heel dichtbij staat. Ook dat zijn waardevolle bronnen voor studenten.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe ze het ervaren hebben om op deze manier met een huisgenoot/familie lid te spreken over de loopbaan. Zijn ze dingen te weten gekomen die ze eerst nog niet wisten? Hoe hebben ze de feedback van hun familie ervaren?

IN GESPREK MET

Bedanken van de begeleider voor een bedrijfsbezoek

Oriëntatiefase

Individuele oefening, daarna bespreking in de groep

45 minuten

Uitgeprinte evaluatieformulieren voor het evalueren van hun bedrijfsbezoek
Adres(sen) van de bedrijven waar de studenten op bezoek geweest zijn

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Professionaliteit'

Bedanken van de begeleider voor een bedrijfsbezoek

Doel

Studenten delen hun ervaringen van het bedrijfsbezoek met de begeleider van het bedrijf waar ze op bezoek zijn geweest. De begeleider van het bedrijf kan op basis hiervan eventueel zijn programma aanpassen. Zo kunnen beide partijen profijt hebben van dit bedrijfsbezoek. Studenten bedanken hun begeleider voor het bezoek aan het bedrijf.

Vorbereiding

Print de evaluatieformulieren voor iedere student uit, zodat deze in een begeleidingsuur (ingevuld en) besproken kunnen worden. Verder kan er vooraf een bedankbriefje met de studenten geformuleerd worden, zodat dit twee weken na het bedrijfsbezoek aan de begeleider van het bedrijf gestuurd kan worden.

Uitleg

'Bij netwerken hoort ook het bedanken voor datgene wat iemand anders voor je gedaan heeft. In deze oefening ga je jouw bedrijfsbezoek evalueren. Over twee weken sturen we bovendien gezamenlijk een bedankbriefje aan de begeleider van het bedrijf, samen met alle evaluaties. Het is belangrijk dat je jouw bedrijfsbezoek evalueert, niet alleen omdat je daar zelf iets aan hebt, maar ook omdat je de begeleider van het bedrijf kunt laten zien wat hij echt goed voor je gedaan heeft en wat hij nog zou kunnen veranderen.'

Doen

1. Vraag de studenten het onderstaande evaluatieformulier zo volledig mogelijk in te vullen. Laat hen vooraf weten dat de begeleider het evaluatieformulier gaat lezen.
2. Vraag de studenten wat zij nog in het bedankbriefje voor de begeleider zouden willen zetten.
3. Stuur 2 weken na het bedrijfsbezoek de evaluatieformulieren en het bedankbriefje naar de begeleider van het bedrijf.

Datum van het bezoek:
Naam van de begeleider:

Dit vond ik het beste onderdeel van het bezoek:

omdat:

Dit onderdeel van het bezoek vond ik minder goed:

omdat:

Dit heeft het bezoek mij opgeleverd:

Dit zal ik mij blijven herinneren van het bezoek:

Ik wil de begeleider van het bedrijf het volgende compliment geven:

Dit wil ik ook nog kwijt:

Tips En Trucs

Benadruk dat deze oefening vooral bedoeld is om de positieve kanten van het bedrijfsbezoek naar boven te halen. Waarschijnlijk zijn er ook negatieve zaken te melden, maar het gaat in dit geval vooral om het krachtig maken van de positieve ervaringen.

Nabespreking

Vraag aan de studenten of er verder contact is geweest met de begeleider van het bedrijf. Vraag ook wat dat heeft opgeleverd. Is er een begin van een netwerk ontstaan?

Verdieping

Je kunt de studenten ook allemaal individueel een bedankbriefje aan de begeleider laten schrijven. Op deze manier wordt het bedrijfsbezoek echt op een persoonlijke manier afgesloten.

Inhoudsopgave ontwikkelingsfase

In deze fase gaat het erom dat de student zijn (loopbaan)ervaringen binnen de opleiding en binnen de beroepspraktijk gaat verdiepen. Hij doet tijdens deze fase ervaringen op die als basis gebruikt worden voor de loopbaanbegeleiding. In dialoog met zijn begeleider geeft de student betekenis aan en reflectie op zijn ervaringen. Door te generaliseren en te benoemen in welke andere situaties deze ervaringen meer naar voren komen, kan de student vervolgens woorden geven aan zijn kwaliteiten en motieven. Door deze hierna bewust in te zetten in het werk(veld), doet de student weer nieuwe ervaringen op die hem steeds meer in staat stellen om de betekenis van het werk(veld) – en de opleiding – voor zichzelf te ontdekken.

- Bevraag je talent
- Communicatie: kun je dat leren?
- Wie vind ik interessant?
- De bedankbrief
- Je leert altijd wel iets, ook als het niks is...
- De complimentenbon
- Mijn netwerkverlanglijstje
- Hoe divers is jouw netwerk?
- Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit?
- Welke loopbaan heeft mijn familie?
- Netwerken, moeilijk of makkelijk?
- De stille wanddiscussie
- Wie zou je aannemen als collega en waarom?
- Openingszinnen: een goede binnenkomer is het halve werk!
- Netwerkgesprek met een onbekende? Kan ik dat?
- Ik als centrum van mijn eigen netwerk
- Van je familie moet je het echt hebben!
- Bedanken van de begeleider van het bedrijfsbezoek
- Terugblik op de BPV-week: ben je tevreden?
- Mijn netwerkverlanglijstje voor de BPV
- Hoe divers is jouw netwerk in de BPV?
- Orden je BPV-netwerk
- LinkedIn
- LinkedIn-cv
- Social Media

IN GESPREK MET

Bevraag je talent

Ontwikkelingsfase

Groepsoefening

30 minuten (3x10 minuten ondervragen in drietallen)
15 minuten (nabespreking)

Geen

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Kritiek'

Bevraag je talent

Doel

Studenten ervaren wat anderen van hun talent vinden. Ze ervaren hoe het is om anderen te bevragen over hun eigen talenten.

Vorbereiding

Zet de tafels zo in de ruimte dat er in drietallen gewerkt kan worden.

Uitleg

'Vaak zien anderen heel goed waar onze kwaliteiten liggen. Maar het is niet altijd zo dat die anderen dat ook tegen ons zeggen. Soms vinden we het zo gewoon dat we dingen goed kunnen. Verder weten we ook niet altijd goed hoe we elkaar complimenten kunnen geven. In deze oefening gaan we elkaars talenten benoemen. Door het benoemen van elkaars talenten, ben je eigenlijk ook weer aan het netwerken. Je "gebruikt" anderen om weer dingen over jezelf te weten te komen. Aan de andere kant help jij anderen door hun talenten te benoemen en op die manier complimenten te geven aan je klasgenoten.'

Doen

1. Verdeel de groep in drietallen.
2. Vraag de studenten de groep te verdelen in persoon A, B en C. Vervolgens geeft persoon A feedback aan B, terwijl persoon C de dingen opschrijft die A zegt. Vervolgens geeft persoon B feedback aan C, terwijl persoon A noteert wat persoon B zegt. Als derde geeft persoon C feedback aan persoon A, terwijl persoon B de dingen opschrijft die persoon C zegt. Daarbij gaat het om de volgende vragen:
  - Wat ziet de ene student als talent van de andere student?
  - Welke taak zou een student het liefst aan zijn medestudent geven?
  - Welke talenten ziet diegene de ander dan inzetten?
  - Waar is volgens de feedbackgever de ander vooral goed in?
  - Stel dat de student gaat emigreren en de feedbackgever spreekt een afscheidswoord, wat zou die dan vooral over zijn medestudent zeggen?

Tips En Trucs

Ook deze oefening is vooral gericht op positieve feedback. Het gaat erom dat studenten elkaar positieve feedback geven, zodat zij via de ogen van anderen zien welke talenten zij zelf bezitten.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe zij het ervaren hebben dat anderen hun talenten benoemen. Zijn er zaken die ze gehoord hebben die ze nog niet eerder gehoord hadden? Hoe is het om vooral positieve feedback te ontvangen?

Verdieping

Vraag de studenten om dezelfde vragen ook te stellen bij een familielid/ iemand die hen dierbaar is en dit vast te leggen in een notitie of anderszins.

Bron: Vlaamse overheid © 2011 Talententoolbox

IN GESPREK MET

Communicatie: kun je dat leren?

Ontwikkelingsfase

Groepsoefening (viertallen)

60 minuten, waarvan 20 minuten in gesprek (stellingen)

Uitgeprinte lijst met stellingen voor ieder groepslid
Eventueel beamer met computer voor afspelen filmpje

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Naam'

Communicatie: kun je dat leren?

Doel

Studenten ervaren hoe belangrijk goede communicatie is en wat dit kan betekenen in hun relatie met anderen.

Voorbereiding

Zet de stoelen in een aantal viertallen in een kring, zonder tafels. Ter voorbereiding is het wellicht handig om ook enkele eigen persoonlijke voorbeelden bij de hand te hebben, waarbij jouw manier van communiceren een positief effect had. Maar ook een aantal voorbeelden waarin je gemerkt hebt dat jouw communicatie een negatief effect had op de ander, terwijl dat niet je bedoeling was. Op deze manier fungeer je als rolmodel voor de studenten en kun je hen behulpzaam zijn bij eventuele vragen.

Uitleg

'In deze oefening gaan we onderzoeken hoe jullie eigen communicatiegedrag effect kan hebben op anderen, individueel en in een groep. Je manier van communiceren heeft ook invloed op het effect van je netwerken. Communiceer jij zo met anderen dat ze ook graag iets voor je willen doen? Of merk je wel eens dat mensen een beetje afwachtend zijn als je iets van hen vraagt? Dit kan te maken hebben met je manier van communiceren. In deze oefening gaan we dit onderzoeken. En iedere keer geldt weer: op het moment dat je je bewust bent van datgene wat je doet, kun je er iets aan veranderen, als je dat zou willen. Of als je ontdekt dat je dingen goed doet, kun je jezelf erin trainen zodat je deze kwaliteiten in steeds meer situaties gaat inzetten.'

Doen

Bekijk eventueel dit [filmpje](#) van Mike Boddé en Thomas van Luyn over communicatie.

1. Verdeel de groep in viertallen.
2. Vraag de studenten eerst in stilte over de onderstaande stellingen na te denken.
3. Vraag ze vervolgens met elkaar in gesprek te gaan over een aantal stellingen (20 minuten). Laat dit gesprek zoveel mogelijk organisch verlopen. Vraag de studenten of zij er zelf op letten dat ook echt ieder lid van de groep aan het woord komt. Daarbij geldt de spelregel dat de studenten elkaar laten uitspreken. Vraag de studenten of zij elkaar feedback willen geven als ze bepaald gedrag in de stellingen ook herkennen bij elkaar.
4. Laat de studenten de volgende zinnen afmaken en noteren: 'Als ik naar mijn eigen communicatiegedrag kijk, dan kan ik goed...' en 'Als ik naar mijn eigen communicatiegedrag kijk, dan vind ik het moeilijk om...'

	STELLINGEN	SOMS	VAAK	NOOIT
1.	Ik praat met sommige mensen gemakkelijker dan met andere.			
2.	Als iets mij niet lekker zit, is dat aan mijn gedrag te merken.			
3.	Ik praat liever niet over persoonlijke onderwerpen als ik met onsympathieke mensen samen ben.			
4.	Ik blijf doorgaan met het vertellen van mijn verhaal ook al luistert er niemand meer.			
5.	Ik laat anderen uitpraten voordat ik wat zeg.			
6.	Ik kan goed onder woorden brengen wat ik denk en voel.			
7.	Ik kijk een ander aan als ik met hem aan het praten ben.			
8.	Als ik iets niet begrijp, vraag ik om herhaling of uitleg.			
9.	Als ik iets vertel, let ik goed op of de ander mij begrijpt.			
10.	Ik durf overal vrij gemakkelijk het woord te nemen.			
11.	Ik luister goed als een ander iets aan het vertellen is.			
12.	Ik laat door mijn non-verbale gedrag merken dat ik luister.			
13.	Ik let op de non-verbale signalen van de ander als we in gesprek zijn.			
14.	Ik begrijp een ander ook zonder woorden.			
15.	Als iemand me iets vertelt, zeg ik wat ik heb meegemaakt.			
16.	Ik ben de oorzaak van miscommunicatie			

Tips En Trucs

Wees je ervan bewust dat het kijken naar eigen (communicatie)gedrag best lastig is. We communiceren al ons hele leven en hebben niet altijd bewust in de gaten hoe we communiceren en wat dat voor effect op anderen heeft. Bovendien hebben we allemaal blinde vlekken in onze communicatie. Zorg er daarom voor dat studenten zich veilig genoeg voelen om hierover te reflecteren.

Nabespreking

1. Vraag vier studenten om te vertellen wat ze opgeschreven hebben bij de uitspraak waar ze goed in zijn.
2. Vraag vier andere studenten wat ze opgeschreven hebben bij de uitspraak wat ze moeilijk vinden.
3. Vraag aan de andere studenten of zij dit herkennen.
4. Maak met de studenten een plan of afspraak om eens wat dieper in te gaan op deze moeilijkheden.

Verdieping

Wanneer er meer studenten moeite hebben met bepaalde communicatie-uitingen, kun je kijken of je hier een gastles of een workshop over zou kunnen organiseren. Ook kun je kijken of studenten die dit juist goed kunnen de andere studenten kunnen ondersteunen in dat gedrag. Wat doen zij wel wat anderen blijkbaar niet doen?

IN GESPREK MET

Wie vind ik interessant?

Ontwikkelingsfase

Individuele en groepsoefening (drietallen)

10 minuten (individueel)
3x10 minuten (drietallen)

Persoonlijke voorbeelden van mensen die indruk op je gemaakt hebben

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Inspiratie'

Wie vind ik interessant?

Doel

Studenten ervaren dat iemand om hulp/begeleiding vragen in hun netwerk, hetzelfde is als iemand belonen voor datgene wat ze van diegene kunnen leren/ontvangen. Ze ervaren hoe het is om iemand in hun netwerk om hulp/ondersteuning te vragen.

Vorbereiding

Ter voorbereiding is het handig om deze oefening ook een keer zelf te doen. Je kunt dan rolmodel zijn voor de studenten en goed inspelen op eventuele vragen.

Uitleg

'Soms kom je mensen tegen die indruk maken, omdat ze bepaalde dingen mooi kunnen zeggen. Of omdat ze bijvoorbeeld op een goede manier dingen duidelijk kunnen maken. Zo zijn er mensen die Nelson Mandela hebben ontmoet en helemaal ontroerd zijn over de manier waarop hij spreekt. Veel mensen bewonderen koningin Maxima. Niet zozeer om wat ze zegt, maar om de manier waarop ze zich beweegt en de manier waarop ze met anderen contact maakt. In deze oefening gaan we onderzoeken wie jullie interessant vinden of wie op jullie indruk heeft gemaakt.'

Doen (Individueel)

1. Laat studenten drie personen opschrijven die zij bewonderen of interessant vinden. Het mogen beroemde personen zijn (levend of niet-levend), het mogen niet bestaande personen zijn (uit een film of boek bijvoorbeeld). Maar het mogen ook niet-beroemde mensen zijn (familie, vrienden).
2. De studenten schrijven in drie woorden achter de naam van deze persoon waarom ze de persoon bewonderen of interessant vinden.

Doen (Drietallen)

3. Verdeel de groep in drietallen.
4. Laat de studenten de groep verdelen in persoon A, B en C.
5. Persoon A vertelt nu welke personen hij heeft opgeschreven en waarom hij die gekozen heeft.
6. Persoon B vraagt nu wat persoon A van deze personen zou willen leren en waarom hij dat zou willen.
7. Persoon C verplaatst zich nu in persoon A en zegt: 'Ik ben (noemt de naam van persoon A). Ik vind ..... interessant (noemt de namen van de personen die A genoemd heeft). Ik wil graag ..... van hen leren (noemt datgene wat persoon A genoemd heeft).'
8. Persoon C vraagt aan persoon A of dit klopt.

9. Vervolgens is persoon B degene die vertelt wie hij interessant vindt. Persoon C ondervraagt; persoon A vat samen. Vervolgens wisselen de drietallen nog een keer.

Tips En Trucs

Deze oefening is vooral bedoeld om studenten bij zichzelf te laten voelen wat ze nu precies interessant vinden en bewonderen. Het is een kleine zoektocht naar datgene wat ze zelf nog willen leren. Niet meer en niet minder.

Nabespreking

Vraag de studenten wat ze ervaren hebben tijdens deze oefening. Hebben ze iets ontdekt wat ze nog niet wisten? Is er een bepaalde actie die ze naar aanleiding van deze oefening zouden willen uitvoeren?

Verdieping

1. Als studenten aangegeven hebben met wie ze in contact zouden kunnen treden, vraag ze dan een aantal vragen op te schrijven die ze deze persoon willen stellen. Spreek een datum met elkaar af waarop dit in de groep teruggekoppeld wordt. Wat hebben studenten ervaren in het gesprek met diegene? Waar zijn ze achter gekomen?
2. Misschien hebben studenten iemand genoemd die je zou kunnen uitnodigen voor een gastles. Kunnen ze meteen aan de persoon die zij genoemd hebben, hun vragen stellen.

IN GESPREK MET

De bedankbrief

Ontwikkelingsfase

Individuele oefening

90 minuten

Computer waarop de bedankbrief geschreven kan worden
Adres/mailadres van het bedrijf en degene naar wie de
bedankbrief gestuurd kan worden

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Professionaliteit'

De bedankbrief

Doel

Studenten schrijven een bedankbrief voor het bedrijf dat ze hebben bezocht. In de brief beschrijven ze wat ze van het bezoek vonden.

Vorbereiding

Het is handig als de namen en (mail)adressen voor de oefening bekend zijn, zodat de brief die de studenten gemaakt hebben meteen verstuurd kan worden.

Uitleg

'Het bedrijfsbezoek zit erop. Het bedrijf en de medewerkers hebben veel tijd en energie gestopt in het maken van een leuk programma voor jou. Dat is wel een bedankje waard! Daarom gaan we een bedankbriefje schrijven voor de begeleiders van het bedrijf. Het hoeft geen lange brief te zijn, maar het bedankje moet wel goed duidelijk maken wat je van het bezoek gevonden hebt. Ook dit is netwerken; je laat iets van je horen en je geeft iemand feedback over iets wat ook voor diegene weer belangrijk kan zijn. Ga ervan uit dat de begeleider van het bedrijf het leuk vindt om nog iets van je te horen. Bovendien zal hij zo'n briefje niet verwachten.'

Doen (Individueel)

1. Laat de studenten eerst in steekwoorden opschrijven wat ze:
  - leuk vonden aan het bezoek;
  - wat hen heeft verrast tijdens het bezoek;
  - het meest is bijgebleven van het bezoek;
  - wat hun toekomstplannen zijn of wat ze de volgende keer zouden willen zien als ze het bedrijf nog een keer zouden bezoeken.
2. Laat hen nu een bedankbriefje schrijven, met:
  - een aanhef;
  - een kleine inleiding (wie schrijft dit briefje, wanneer is de student op bezoek geweest, waarom schrijft de student dit briefje);
  - kern: wat heeft de student ervaren tijdens het bedrijfsbezoek?
  - afsluiting: de student bedankt de begeleider en geeft eventueel aan of hij nog een keer langs zou willen komen.

Doen (In Tweetallen)

3. Verdeel de groep in tweetallen.
4. De ene student leest de brief van de andere student en geeft feedback op eventuele tik- en taalfouten en misschien nog wat feedback op de inhoud.
5. Als de brieven klaar zijn voor verzending, verzenden de studenten de brief via hun eigen mailadres of het adres van de opleiding.

Tips En Trucs

Deze oefening is natuurlijk ook goed uit te voeren in eventueel basis- of lintvakken als Nederlands, Engels, Duits of Frans.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe ze het vonden om een bedankje te schrijven. Hebben ze dit wel eens eerder gedaan? Hoe denken ze dat de begeleider dit zal ervaren? Is het mogelijk om in andere situaties ook nog een keer bedankjes te mailen?

Verdieping

Maak geen brief, maar een videoboodschap voor de begeleider van het bedrijf. Zorg ervoor dat in je videoboodschap dezelfde onderdelen aan bod komen als in de brief, dus:

- Wie ben je?
- Wanneer heb je het bedrijf bezocht?
- Waarom maak je deze videoboodschap?
- Wat vond je leuk aan het bezoek?
- Wat heeft je verrast tijdens het bezoek?
- Wat is je het meest bijgebleven van het bezoek?
- Wat zijn je toekomstplannen (als je die concreet hebt) of op welk beroep wil je je de volgende keer oriënteren?
- Bedank de begeleider en vraag eventueel of je contact mag houden.

Ook deze videoboodschap kan naar het bedrijf gemaild worden.

IN GESPREK MET

Je leert altijd wel iets, ook als het niks is. . .

Ontwikkelingsfase

Individuele en groepsoefening

30 minuten

A4'tjes voor iedere student

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Ambitie en 'Professionaliteit'

Je leert altijd wel iets, ook als het niks is. . .

Doel

Studenten verwoorden hun ervaringen over het bedrijfsbezoek in termen van: past bij mij/past niet bij mij. Ze geven betekenis aan de ervaringen uit het bedrijfsbezoek.

Voorbereiding

Het is handig als je als begeleider weet welke bedrijven de studenten bezocht hebben en wat het doel van de bedrijfsbezoeken was. Je kunt dan eventueel wat verdiepende vragen stellen.

Uitleg

'Natuurlijk is het prettig als je een beroep hebt waarin je alleen maar dingen kunt doen die altijd helemaal bij jou passen. Maar de vraag is of dergelijke beroepen bestaan. Waarschijnlijk passen sommige dingen van het beroep helemaal bij jou en andere niet. Die doe je alleen maar, omdat ze nu eenmaal bij het beroep horen. Dat gaan we in deze oefening onderzoeken. Dit doen we naar aanleiding van jullie bedrijfsbezoek; de bedoeling van bedrijfsbezoeken is immers dat jullie daar ervaringen opdoen die jullie kunnen gebruiken in de zoektocht naar jullie loopbaan. Vandaag gaan we gericht kijken naar jullie ervaringen. Ook bekijken we welke aspecten van het beroep wel of niet bij jullie passen.'

Doen (Individueel)

1. Geef alle studenten een leeg A4'tje.
2. Laat ze het papier door midden vouwen en op de ene helft schrijven: 'beroep past wel bij mij' en op de andere helft: 'beroep past niet bij mij'.
3. Laat ze zoveel mogelijk dingen opschrijven die bij hen opkomen. Benadruk dat ze niet te veel moeten nadenken over wat ze opschrijven. Dingen wegstrepen kan altijd nog! Dit kunnen zaken zijn als: werktijden, collega's, routine, vakantiedagen, roosters, plaats van werken, eigen werk indelen, bepaalde taken, et cetera.

Doen (Tweetallen)

4. Laat de studenten in tweetallen naar elkaars opmerkingen kijken. Laat de studenten op het vel van de ander tips schrijven of vragen/opmerkingen die bij hen opkomen als ze naar het beeld van hun medestudent kijken.
5. De studenten bespreken met elkaar elkaars beelden.
6. Laat de studenten een foto van hun beeld maken, zodat ze dit kunnen bewaren.
7. Maak een afspraak met de studenten om dit beeld met hen in een individueel loopbaangesprek te bespreken.

Tips En Trucs

Deze oefening is voor studenten ook bedoeld om hen te laten ervaren dat ze, hoewel ze een keuze hebben gemaakt voor een bepaalde opleiding of beroep, niet alles als positief zullen ervaren. Een en ander moet ook echt bij hen passen...

Nabespreking

Vraag wat de studenten in de tweetallen besproken hebben. Welke dingen zijn er opgevallen? Welke tips zijn er gegeven die ook van belang kunnen zijn voor de andere studenten in de groep? Zijn er naar aanleiding van deze oefening afspraken of andere dingen nodig om verder te kunnen?

Verdieping

Verzamel van de diverse beelden die thema's die de studenten als niet passend bij hun beroep ervaren. Ontwikkel rond deze thema's een groepsgesprek: hoe kun je ervoor zorgen dat dingen die je niet bij jezelf vindt passen toch werkbaar kunt maken? Nodig eventueel iemand uit die hierover een gastles kan geven.

IN GESPREK MET

De complimentenbon

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de afrondings- en vervolgfase)

Groepsoefening

30 minuten

Uitgeknipte complimentenbon (in kleur) voor iedere student

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

De complimentenbon

Complimentenbon

Gebruiksaanwijzing:

Deel I

1. Zet je naam op de bon.
2. Geef de bon aan iemand van wie je graag een compliment wil ontvangen.

Naam:

Deel II

1. Kijk naar de naam.
2. Bedenk de positieve eigenschappen die je vandaag, (of gister) bij hem of haar hebt gezien.
3. Complimenteer hem of haar hiermee en maak, als het kan, gebruik van een voorbeeld.

4. Compliment:

Met veel plezier,

..... (je naam!)

5. Onderteken je compliment.
6. Geef de bon terug en spreek je compliment uit.

IN GESPREK MET

Mijn netwerkverlanglijstje

Ontwikkelingsfase

Individuele en groepsoefening

30 minuten (individueel en in viertallen)
30-60 minuten (uitvoeren netwerkverlanglijstje)
20 minuten (nabespreking van de uitvoering)

Eventueel uitwerkingen van de oefening 'Hoe ziet jouw virtueel netwerk eruit?' of 'Ik als centrum van mijn netwerk'

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Geduld', 'Motivatie' en 'Nieuwsgierigheid'

Mijn netwerkverlanglijstje

Doel

Studenten stellen een netwerkverlanglijstje op. Zij ervaren hoe het is om bewust met hun netwerk en de loopbaanvragen die zij hebben om te gaan. Studenten ervaren of dit ook concrete resultaten voor hen oplevert.

Vorbereiding

Het is handig als je als begeleider zelf ook wat doelen formuleert, die studenten in een netwerkverlanglijstje zouden kunnen zetten. Denk daarbij aan: informatie over een bepaalde beroep achterhalen, iemand te spreken krijgen met een bepaald beroep, een ex-student van de opleiding te spreken krijgen, een dag meedraaien in een bedrijf als werknemer, een leidinggevende te spreken krijgen van een bepaald bedrijf, een bezoek mogen brengen aan een bepaald bedrijf, een dag meelopen met iemand, een interview houden bij iemand.

Uitleg

'Als je een beroep wilt uitoefenen dat bij je past, is het waarschijnlijk ook zo dat je graag veel van dit beroep wilt weten. Je bent nu eenmaal geïnteresseerd en gemotiveerd! In deze oefening gaan we daarmee aan de slag door een zogenaamd netwerkverlanglijstje te maken. Bedenk hierbij goed dat je alles mag verlangen wat je wilt; dat is het mooie van "verlangen". Het is wel altijd aan de ander om te bepalen of hij aan dat verlangen tegemoet wil of kan komen.'

Doen (Individueel)

1. Vraag de studenten te noteren wat ze als netwerkverlangens hebben. Geef daarin eventueel voorbeelden (zie hierboven bij **Vorbereiding**).
2. Vraag hen vervolgens de volgende vragen te beantwoorden: wie ken ik die.....(en dan het verlangen formuleren)? Of wie ken ik die iemand kent die.....of wie ken ik die ..... dit gedaan heeft?

Doen (In Viertallen)

3. Laat de studenten in viertallen bij elkaar zitten en elkaars netwerkverlanglijstje met elkaar bespreken. Omdat ze nu met vieren bij elkaar zitten, is er meteen een netwerk van vier mensen ontstaan.
4. Vraag hen of ze medestudenten kunnen helpen. Kennen zij misschien iemand of kennen zij iemand die iemand kent.... om het verlangen van de ander tegemoet te komen? Laat de studenten dit dan opschrijven.
5. Wanneer de studenten (namen van) mensen hebben opgeschreven, laat ze dan bij iedere persoon vragen formuleren die ze graag aan deze persoon zouden willen stellen.
6. Maak concrete afspraken met de studenten wanneer zij hun netwerkverlanglijstje gaan uitvoeren bij minimaal 1 persoon. Leg een datum vast waarop de studenten terugkoppelen wat ze gedaan en ervaren hebben.

WIE

Wie ken ik die een horecaopleiding doet of gedaan heeft?

DOEL

Bijvoorbeeld: op zoek naar informatie over een horecaopleiding

WIE

Wie ken ik die iemand kent die in de horeca werkt of er verstand van heeft?

WIE

Wie ken ik die een baan heeft in de horeca?

Tips En Trucs

1. Stimuleer de studenten om niet meteen hun doelen te censureren; wegstrepen kan altijd nog! Stimuleer juist om hun verlanglen expliciet te maken. Zo komen ze meer te weten over zichzelf en kunnen ze ook goed onderzoeken of dat ze verlanglen ook realistisch is.
2. Het zogenaamde 'sociaal kapitaal' van sommige studenten is niet zo groot. Het kan dus voorkomen dat een student maar weinig mensen kent of zelfs niemand weet te noemen. Zorg er dan voor dat je als begeleider voor deze studenten een soort vangnet hebt en eventueel uit je eigen netwerk of uit het netwerk van collega's kunt putten. Weet je op het moment van deze oefening ook niemand? Spreek dan met de student af wanneer je hem namen van mensen geeft met wie hij misschien contact zou kunnen opnemen.

Nabespreking (Na De Oefening)

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Vraag 4-5 studenten wat zij in hun netwerkverlanglijstje hebben staan en wat ze concreet gaan doen. Vraag de studenten of zij nog begeleiding nodig hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje.

Nabespreking (Van Het Uitvoeren Van Het Netwerkverlanglijstje)

Vraag de studenten wat zij bereikt hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje. Is het gelukt wat ze wilden bereiken? Wat hebben ze bereikt? Wat hebben ze ervaren? Wat zijn ze wijzer geworden?

IN GESPREK MET

Hoe divers is jouw netwerk?

Ontwikkelingsfase

Individuele en groepsoefening

45 minuten

Flip-overvel voor iedere student
Kleurstiften
of:

Computers om een digitale mindmap te maken
Beamer om de digitale mindmaps te presenteren

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Religie', 'Samen', 'Vriendschap'

Hoe divers is jouw netwerk?

Doel

Studenten verbeelden hun eigen netwerk via een mindmap. Ze ervaren hoe groot netwerken kunnen zijn.

Voorbereiding

Richt de ruimte zo in dat studenten flaps kunnen ophangen en kunnen rondlopen. Of: richt de ruimte zo in dat je de mindmaps van de studenten op een beamer kunt projecteren. Voer deze oefening zelf ook uit; je eigen mindmap kan dan als voorbeeld voor de studenten dienen. Je kunt dan ook antwoord geven op hun vragen.

Uitleg

'Het mooie van een netwerk is dat iedereen er eentje heeft. Hoe klein of hoe groot, hoe sterk of hoe zwak ook. En het mooie daarvan is weer dat je dat netwerk op allerlei manieren kunt gebruiken. Om te laten zien hoe groot netwerken kunnen zijn, gaan we ze via een mindmap in beeld brengen.'

Doen

1. Laat de studenten hun naam in het midden van het vel plaatsen.
2. Laat ze vervolgens rondom hun naam allerlei categorieën aanbrengen van mensen die ze kennen, dus bijvoorbeeld: gezin/familie, clubs, werk, uitgaan, vrienden, religieuze bijeenkomsten, sport, buurt, etc.
3. Bij de verschillende categorieën schrijven ze minimaal 3 namen van personen die in die categorie thuishoren.
4. Laat de studenten de flaps ophangen of presenteer de mindmaps via de beamer. Laat studenten elkaars netwerk bekijken.
5. Vraag of ze naar aanleiding van wat ze bij hun medestudenten zien, nog aanvullingen willen doen op hun eigen netwerk.
6. Laat de studenten een foto maken van hun eigen netwerk, zodat ze dat kunnen bewaren.

Nabespreking

Vraag de studenten wat hun naar aanleiding van deze oefening opgevallen is. Wat zien zij bij andere studenten waaraan ze zelf niet gedacht hebben. Wat hebben ze bijvoorbeeld toegevoegd door naar de netwerken van andere studenten te kijken?

IN GESPREK MET

Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit?

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de oriëntatiefase)

Individuele oefening

45 minuten

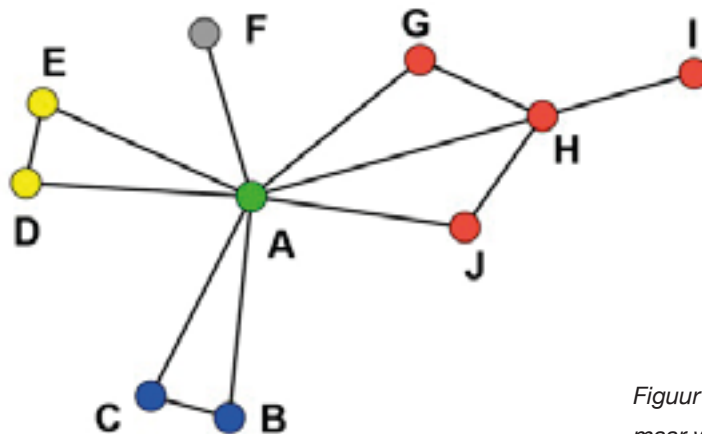
Lijst van 30-50 mensen met wie de student gelinkt is via bijvoorbeeld Facebook

Papier waarop de student zijn netwerk kan uittekenen
Stiften of potloden voor iedere student, Computers en/of beamer, een smartphone

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ 'Naam'

Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit?

Figuur 1: Voorbeeld van netwerk waarin niet iedereen elkaar kent, maar waarin persoon A de sterkste verbinder is.

Doel

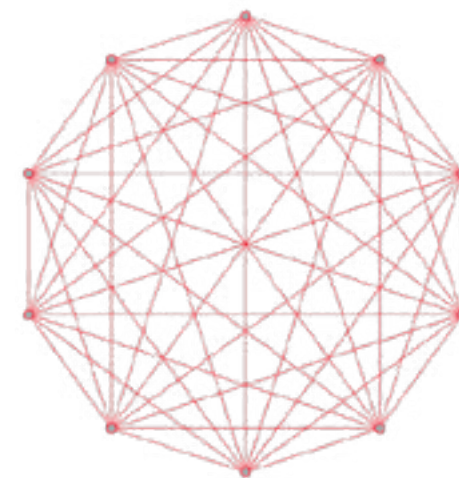
Studenten onderzoeken of het netwerk dat zij op bijvoorbeeld Facebook, Pinterest of Twitter onderhouden een 'sterk' of 'zwak' netwerk is. Verder onderzoeken zij of ze dit netwerk bijvoorbeeld voor hun opleiding kunnen inzetten.

Voorbereiding

Bereid deze oefening voor door zelf ook te kijken hoe je eigen netwerk opgebouwd is. Onderzoek ook of het een sterk of zwak netwerk is. Op deze manier kun je de studenten goed begeleiden in deze oefening. Hoewel dit waarschijnlijk niet echt nodig is: vraag de studenten hun smartphone mee te nemen voor deze oefening. Wanneer je ervoor kiest om online het Facebookprofiel van de studenten in beeld te brengen, heb je voldoende computers en eventueel een beamer nodig om te laten zien hoe zij hun Facebookprofiel kunnen oproepen. Zie bij de uitleg hoe dit kan. Wanneer je zelf ook een Facebookpagina hebt, kun je ook je eigen Facebookprofiel visualiseren, als rolmodel voor de studenten en als voorbeeld voor eventuele vragen.

Uitleg

'Het hebben van een netwerk of "sociaal kapitaal" is in deze tijd erg belangrijk. Veel bedrijven maken geen gebruik meer van ouderwetse advertenties in de krant, maar vragen via internet om

Figuur 2: Netwerk waarin iedereen elkaar kent.

personeel. Bovendien kijken veel bedrijven op Facebook of LinkedIn naar een persoon als deze bijvoorbeeld bij hen solliciteert. Het hebben van een netwerk is belangrijk, omdat je de mensen in het netwerk kunt “gebruiken” als hulpbron voor jezelf. Bijvoorbeeld omdat zij weten welk bedrijf werknemers zoekt. Of weten bij wie je een keer zou kunnen praten over een mogelijke stageplek. Je kunt mensen uit je netwerk ook bevragen over hun werk. Zo kun je ontdekken of dat werk iets voor jou zou kunnen zijn. Het hebben van een groot netwerk is dus eigenlijk heel handig en verstandig. In deze oefening gaan wij eens bekijken in hoeverre jouw eigen netwerk je zou kunnen helpen in het kader van je opleiding.’

Doen

1. Laat de studenten op Facebook of via een ander virtueel netwerk (Pinterest, Twitter) dat ze gebruiken een lijst van 30 tot 50 mensen kiezen met wie ze gelinkt zijn. Het mogen allerlei mensen zijn: mensen die ze echt persoonlijk kennen, mensen die ze kennen omdat ze op dezelfde opleiding zitten, mensen met wie ze alleen maar gelinkt zijn, maar verder niet kennen, personen die ze via via kennen (vrienden van vrienden bijvoorbeeld). Of misschien zijn ze wel gelinkt met mensen die bekend of beroemd zijn.
2. Laat vervolgens de studenten in de cirkel van de relatiesterkte aangeven hoe sterk of zwak een contact is. In de groene cirkel schrijven ze de sterke contacten (goede vrienden, familieleden, bevriende collega's). Sterke contacten zijn contacten die meteen weten wie ze aan de lijn hebben als je hen belt. In de rode cirkel tekenen ze de minder sterke contacten, bijvoorbeeld met kennissen, collega's, burens, clubleden, klanten, sommige familieleden. Ten slotte zetten ze in de buitenste, blauwe cirkel de meest zwakke contacten, dus mensen met wie de studenten gelinkt zijn zonder ze te kennen of te spreken, mensen dus die ze nog nooit gezien hebben.
3. Verdeel de groep in twee- of drietallen. Laat studenten met elkaar elkaars netwerk bekijken en elkaar vertellen wat ze ontdekt hebben.
4. Laat de studenten een foto van dit uitgetekende netwerk maken. Zij kunnen het gebruiken bij volgende oefeningen.

Tips En Trucs

Misschien hebben studenten nog nooit echt op een dergelijke manier naar hun netwerk gekeken. Benadruk dat een goed werkend netwerk op dit moment een van de meest succesvolle middelen is om je loopbaan goed op gang te krijgen en te houden. Om studenten te laten zien hoe netwerken kunnen werken, is het verder verstandig ook je eigen netwerk te laten zien en misschien zelfs voor studenten in te zetten. Op welke manier kun jij je eigen netwerk voor je studenten inzetten?

Aanbevelingen

Neem in je begeleiding herhaaldelijk een ‘check up’ van het netwerk van je studenten op. Zo worden ze zich iedere keer weer bewust van hun netwerk en zien ze ook de ontwikkeling daarin. Door studenten blijvend bewust te maken, gaan ze wellicht ook op een andere manier naar hun netwerk kijken en anders inzetten.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Wat hebben zij ontdekt over hun eigen netwerk? Zijn hen dingen duidelijk geworden die eerst niet zo duidelijk voor hen waren? Zijn er zaken die ze eigenlijk zouden willen veranderen? Zijn er dingen waar ze in het vervolg op gaan letten als ze met hun virtuele netwerk aan de slag gaan?

Hebben zij van elkaar dingen geleerd toen ze met elkaar over hun netwerken spraken?

Verdieping

Maak samen met de studenten voor ieder een persoonlijke LinkedIn-pagina met relevante gegevens die op een dergelijke professionele pagina thuishoren. Neem in je begeleiding op dat er op gezette tijden naar de pagina gekeken wordt om dingen toe te voegen en te wijzigen. Daarbij is het ook mogelijk om een groepspagina te maken waar leden zich vooraf moeten aanmelden.

Bron:

Overgenomen uit de Lesbrieven Netwerken van het Stimuleringsproject LOB van de vo-raad: www.lob-vo.nl

IN GESPREK MET

Welke loopbaan heeft mijn familie?

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de oriëntatiefase)

Individuele oefening

(verdeeld over twee bijeenkomsten)

10 minuten (uitleg)

30 minuten (voorbereiden interview)

30 minuten (uitvoeren interview)

30 minuten (nabespreking; in volgende bijeenkomst)

Smartphones van de studenten, klein filmpje
Beamer met computer bij nabespreking voor vertonen
filmpjes van studenten
Interviewvragen
De resultaten uit de vorige oefening 'Hoe ziet jouw
virtuele netwerk eruit?'

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Naam'

Welke loopbaan heeft mijn familie?

Doel

Studenten ontdekken welke loopbaan een van hun familieleden heeft (gehad) en interviewen diegene daarover. Ze ervaren dat het interessant kan zijn om anderen over hun loopbaan te bevragen.

Voorbereiding

Bereid de studenten voor op een interview met een van hun familieleden. Geef daarbij aan dat ze dit interview het best eerst kunnen voorbereiden, zodat ze ook zoveel mogelijk antwoorden krijgen van hun familielid. Een voorbereiding is hier het halve werk, ook al kennen ze het familielid nog zo goed. Bij de nabespreking (tweede bijeenkomst) is het handig een computer met beamer te hebben om de filmpjes van de studenten te bekijken.

Uitleg

'Sommige mensen weten al van jongs af aan wat ze willen worden. Voor anderen is het lastiger om een beroep en een opleiding te kiezen. Weet jij eigenlijk waarom jouw familieleden voor hun beroep hebben gekozen? Met deze oefening ga je dat ontdekken. Misschien kom je tot verrassende ontdekkingen!'

Doen

Laat de studenten een familielid kiezen om te interviewen over zijn beroep en beroepskeuze. Laat de studenten de tijd te nemen om het interview voor te bereiden. Laat de student met de smartphone een klein filmpje maken van zichzelf waarin hij vertelt welke twee dingen hij het leukste vond aan het interview en welke dingen hij heeft geleerd door het voeren van dit interview. Dit filmpje kun je gebruiken bij de nabespreking.

Doen (Individueel)

1. Laat de studenten een familielid bedenken om te interviewen over zijn beroep en beroepskeuze.
2. Geef de studenten de oefening om van tevoren de tijd te nemen om het interview voor te bereiden. Mogelijke vragen daarbij zijn:

- Wat doe je voor werk?
- Wat vind je leuk aan je beroep?
- Wat vind je minder leuk aan je beroep?
- Welke kwaliteiten moet je hebben om dit beroep goed te kunnen uitoefenen?
- Heb je veel met collega's te maken in dit beroep? Hoe vind je dat?
- Sinds wanneer wilde je dit beroep beoefenen?
- Hoe wist je dat je dit beroep wilde doen?

- Wat heb jij gedaan om je op het beroep voor te bereiden of te oriënteren?
- Welke opleiding heb je gedaan?
- Heeft die opleiding iets te maken met het beroep dat je nu hebt?
- Welke beroepen heb je nog meer gehad?
- Wat vond je daar leuk aan?
- Hoe kan ik de juiste keuze maken voor een beroep?

3. Laat de student met de smartphone een filmpje maken van zichzelf waarin hij vertelt welke twee dingen hij het leukste vond aan het voeren van het interview en welke dingen hij heeft geleerd door het voeren van dit interview. Dit filmpje wordt gebruikt bij de nabespreking.

Tips En Trucs

Als de studenten het leuk vinden: laat ze een selfie maken met het familielid tijdens of na het voeren van het interview.

Nabespreking

Hoe hebben studenten het ervaren om met anderen over hun loopbaan te praten? Hadden ze dat al ooit eerder gedaan of was dit de eerste keer? Hebben ze dingen ontdekt die ze hiervoor nog niet wisten? Zijn er antwoorden gegeven door de geïnterviewden waar ze zelf ook iets mee kunnen of willen doen? Hebben ze tips gekregen van de geïnterviewde waar ze iets mee kunnen? Zijn er verrassende zaken uit de interviews gekomen?

Verdieping

Wanneer studenten ook de oefening 'Hoe ziet jouw (virtuele) netwerk eruit' uit het boekje 'In Gesprek met' gemaakt hebben, kunnen zij deze interviewoefening ook doen met 1 of 2 personen uit hun virtuele netwerk. Dat maakt het interviewen waarschijnlijk iets minder gemakkelijk, maar stelt hen wel in staat te ervaren hoe het is om je netwerk in te zetten voor je eigen loopbaanontwikkeling. Mogelijk ervaren zij ook dat anderen meestal graag bereid zijn om aan dergelijke vragen/ oefeningen mee te werken.

IN GESPREK MET

Netwerken, moeilijk of makkelijk?

Ontwikkelingsfase

Individuele en groepsoefening

45 minuten

Pennen
Post-its
Mogelijkheid om post-its op te plakken

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Leren'

Netwerken, moeilijk of makkelijk?

Doel

Studenten benoemen wat ze makkelijk en moeilijk vinden aan netwerken. Ze formuleren wat ze graag willen leren als het om netwerken gaat. Studenten ervaren dat iets wat iemand moeilijk kan vinden, een ander wellicht juist makkelijk vindt.

Vorbereiding

Richt de ruimte zo in dat studenten kunnen rondlopen en er post-its zichtbaar opgehangen kunnen worden. Hang twee vellen op in de ruimte met daarop de termen: MAKKELIJK en MOEILIJK. Hang een vel op in de ruimte met daarop de term: WAT WILLEN WE LEREN?

Uitleg

'We hebben al gezien dat iedereen een netwerk heeft. Dit betekent dat ook iedereen zijn netwerk kan inzetten, als hij dat zou willen. Maar niet iedereen vindt dat even gemakkelijk. Soms vinden we het moeilijk om hulp te vragen. We vinden het bijvoorbeeld moeilijk om te bellen. Of we denken dat de ander ons toch niet wil helpen. Met deze oefening gaan we inventariseren wat we makkelijk, maar ook moeilijk vinden als het om netwerken gaat. Misschien komen we er wel achter dat iets wat de één makkelijk vindt, de ander juist moeilijk vindt en andersom.'

Doen (Individueel)

1. Geef iedere student een stapeltje post-its.
2. Vraag de studenten zoveel mogelijk op te schrijven wat ze makkelijk én moeilijk vinden aan netwerken. Ze mogen voor ieder ding 1 post-it-blaadje gebruiken. Benadruk opnieuw dat het de bedoeling is dat studenten zoveel mogelijk opschrijven. Wegstrepen kan altijd nog!
3. Vraag de studenten hun post-its op te hangen op de juiste flap (dus MAKKELIJK of MOEILIJK)
4. Vraag een student om je te helpen met het rubriceren van de post-its die zijn opgehangen.

Doen (In De Groep)

5. Lees de verschillende post-its voor en probeer samen met de studenten een rubricering aan te brengen.
6. Wanneer dat gebeurd is, neem je een andere flap en schrijf je daar de verschillende rubriceringen onder elkaar op.
7. Kijk of er gezamenlijke zaken zijn opgeschreven op de MAKKELIJK en MOEILIJK flap.
8. Is dat zo? Vraag dan de studenten wat zij van elkaar kunnen leren. Maak hierover een concrete afspraak, zodat een student die iets makkelijk vindt bijvoorbeeld een kleine les/workshop geeft aan de rest van de studenten.

9. Zijn er zaken die veel studenten moeilijk vinden? Vraag dan wat zij hierin zouden willen leren. Maak een concrete afspraak wanneer over dat thema een workshop/les/gastles gegeven kan worden.

Tips En Trucs

Doe als begeleider ook mee met deze oefening. Schrijf zelf dingen op post-its en plak die samen met de studenten op. Zo fungeer je als rolmodel voor studenten. Zij kunnen zo zien dat begeleiders ook niet altijd alles goed kunnen.

Nabespreking

Hoe hebben de studenten deze oefening ervaren? Zijn er nog dingen die zij naar aanleiding van deze oefening gemist hebben of nog willen toevoegen aan datgene wat ze willen leren?

IN GESPREK MET

De stille wanddiscussie

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de oriëntatiefase)

Individuele en groepsoefening

30 minuten

Flip-over of een bord
Stiften

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Samen'

De stille wanddiscussie

Doel

Studenten formuleren een omschrijving van het begrip netwerken.

Voorbereiding

Zet de tafels in de ruimte, zodat studenten in drietallen kunnen werken. Bereid deze oefening als begeleider ook zelf voor, zodat je als rolmodel kunt fungeren voor de studenten en vragen goed kunt beantwoorden.

Uitleg

'Tegenwoordig lijkt het wel alsof netwerken het nieuwe werk is. Je hebt allerlei netwerkclubs. Verder zijn er allerlei bijeenkomsten waar mensen aan het "netwerken" zijn. Veel mensen denken dat netwerken het uitdelen van je visitekaartje is aan mensen die je niet kent. Maar dat is toch helemaal niet waar. Iedereen heeft namelijk een netwerk en iedereen kan netwerken. In deze oefening gaan we kijken wat netwerken nu eigenlijk is volgens jullie.'

Doen (Individueel)

1. Laat de studenten eerst individueel de volgende vragen beantwoorden:

- Van welke groepen/clubs ben je lid?
- Hoeveel mensen zijn lid van diezelfde groep/club? Dit kunnen echte groepen/clubs zijn (sportclubs, vriendengroepen) of virtuele groepen/clubs (chatgroepen, Facebookgroepen).

2. Hoe kunnen de groepen/clubs waar ze nu lid van zijn met elkaar verbonden worden tot een netwerk? Welke middelen kunnen ze daarvoor inzetten?

Doen (Plenaire Groep: Stille Wanddiscussie)

3. Laat de studenten op het bord of een flip-over schrijven welk woord er volgens hen bij het begrip 'netwerken' hoort. Degene die iets heeft opgeschreven, geeft de stift door aan een ander. Stimuleer de studenten om zoveel mogelijk op te schrijven en niet in discussie te gaan met elkaar over wat er wordt opgeschreven. Het gaat om de kwantiteit, niet de kwaliteit.

4. Orden nu de begrippen op het bord naar thema's. Zijn er groepen te maken van de opgeschreven begrippen?

Doen (Drietallen)

5. Laat elk groepje met de verzamelde woorden tijdens de ‘stille wand discussie’ een omschrijving formuleren voor het begrip ‘netwerken’. Stel een tijdslimiet vast, zodat de vaart in de oefening blijft.

Nabespreking

Laat de groep samen de definities bespreken en kom uiteindelijk tot één gezamenlijke definitie.

IN GESPREK MET

Wie zou je aannemen als collega en waarom?

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de afrondings- en vervolgfase)

Groepsoefening

45 minuten

Een vacature passend bij de opleiding van de studenten (uitgeprint voor iedere student)

Een aantal sollicitatiebrieven (max. 4) op deze functie passend bij het niveau van de studenten, gekopieerd voor iedere student

3 flaps om op te hangen

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Kritiek' en 'Professionaliteit'

Wie zou je aannemen als collega en waarom?

Doel

Studenten bespreken met elkaar waar ze op zouden letten als ze een nieuwe collega aan zouden moeten nemen. Ze ervaren wat het is om sollicitatiebrieven te bekijken. Verder ervaren de studenten dat solliciteren in feite bouwen aan een netwerk is. Dat wat zij van anderen verwachten als het om een sollicitatie gaat, moeten zij in feite ook van zichzelf verwachten.

Vorbereiding

Voor deze oefening is een vacature en een aantal sollicitatiebrieven nodig, passend bij de opleiding en de functie van de studenten. Hang een aantal flaps op met de volgende thema's: 'positieve zaken', 'negatieve zaken', 'wat betekent dit voor ons?'.

Uitleg

'Solliciteren is in feite bouwen aan je netwerk. Door je brief maak je kennis met mensen die je tot nu toe waarschijnlijk nog niet kende. Zelfs als je geen uitnodiging krijgt voor een gesprek, zien mensen je toch. Letterlijk. Dat is bij netwerken belangrijk!'

Doen (Individueel)

1. Deel de gekopieerde sollicitatiebrieven en de vacature aan iedere student uit.
2. Vraag de studenten de vacature en de sollicitatiebrieven goed te lezen. Daarbij noteren zij bij iedere brief het volgende:
  - minimaal 2 zaken die zij positief vinden in de brief
  - welke zaken missen zij in de brief/ vallen hen negatief op?

Doen (Plenair)

3. Vraag de studenten per brief wat hen positief opgevallen is. Schrijf dit onder elkaar op de flap met 'positieve zaken'.
4. Vraag de studenten wat hen negatief opgevallen is. Schrijf dit onder elkaar op de flap met 'negatieve zaken'.
5. Vraag de studenten vervolgens of ze de schrijver van de brief wel of niet zouden uitnodigen voor een gesprek en waarom.
6. Schrijf op de flap 'wat betekent dit voor ons?' vervolgens de dingen die studenten dus blijkbaar belangrijk vinden wanneer het om sollicitaties in hun branche gaat. Dit betekent dus dat zij zich ook op deze manier moeten presenteren, willen ze positief overkomen.
7. Laat de studenten een foto maken van deze laatste flap. Het kan hen helpen bij eventuele sollicitaties.

Tips En Trucs

Misschien heb je als begeleider zelf sollicitatiebrieven die je vroeger geschreven hebt. Deze kun je natuurlijk goed gebruiken bij deze oefening; eventueel moet je deze brieven enigszins herschrijven. Vraag anders eventueel bij anderen of de afdeling P&O of je gebruik mag maken van geanonimiseerde sollicitatiebrieven.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Draagt deze oefening ertoe bij dat zij op een andere manier naar hun eigen sollicitatiebrieven (zijn) gaan kijken? Draagt deze oefening er toe bij dat zij op een andere manier gaan solliciteren dan dat ze tot nu toe misschien gedaan hadden? Zo ja, wat gaan ze anders doen? Wat zullen ze hetzelfde doen?

Verdieping

1. Vraag de studenten zelf een vacature te zoeken (digitaal of in een krant) die zij interessant vinden en past bij hun huidige opleiding. Laat hen een sollicitatiebrief schrijven naar aanleiding van deze vacature. Geef deze brief vervolgens aan een medestudent en laat de brief beoordelen op dezelfde criteria als de studenten in de oefening hierboven opgesteld hebben.
2. Vraag de studenten, in het kader van netwerken, een open sollicitatie te sturen naar een bedrijf dat zij interessant vinden. Laat de studenten ook daadwerkelijk de brief opsturen/mailen en wacht een reactie af.

IN GESPREK MET

Openingszinnen: een goede binnenkoper is het halve werk!

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de oriëntatiefase)

Groepsoefening

30 minuten

Hoeveelheid kleine papiertjes om openingszinnen op te schrijven door de studenten
Mailadressen van de studenten

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Nieuwsgierigheid'

Openingszinnen: een goede binnenkoper is het halve werk!

Doel

De studenten bedenken openingszinnen die ze in een aantal voorkomende situaties zouden kunnen gebruiken. Ze ervaren dat het belangrijk is om in 'spannende' situaties voorbereid te zijn.

Vorbereiding

Zet de stoelen in de ruimte in een kring zonder tafels.

Uitleg

'Soms komen we in situaties die we niet zo makkelijk vinden. Bijvoorbeeld feestjes waar we eigenlijk niemand kennen. Een bijeenkomst of open dag van een school waar we nog nooit geweest zijn. De eerste avond bij de ouders van je vriend of je vriendin. Of je eerste dag op je werk of je stageplaats. Het is dan handig om van tevoren te bedenken wat je als eerste zou kunnen zeggen. Hierdoor voel je je misschien wat minder zenuwachtig en zorg je er zelf voor dat een gesprek op gang komt. Want dat is – zeker in situaties waarin meer mensen aanwezig zijn – voor veel mensen niet zo gemakkelijk.'

Doen

- Je vader/moeder werkt 12,5 jaar bij hetzelfde bedrijf. Er is een receptie georganiseerd. Je gaat er natuurlijk naar toe, maar kent eigenlijk niemand van de collega's.
- Je zit tijdens je werk te lunchen tegenover een collega die je eigenlijk niet goed kent.
- Je gaat stage lopen en drinkt voor het eerst koffie in de personeelskantine.
- Je zit in een bijeenkomst naast iemand die je niet kent.
- Je hebt voor het eerst een afspraak met je loopbaanbegeleider.
- Je komt voor het eerst thuis bij de ouders van je vriend(in).
- Je staat in een café en je wilt graag een praatje met een onbekende aan de bar.
- Je komt voor de eerste keer op je stageadres. Je bent helemaal vergeten bij wie je moet zijn, want je bent de mail kwijt waarin dit stond.
- Je gaat voor de eerste keer naar een tennisles of fitnessles met een trainer, maar je kent verder niemand die daar ook les heeft en je hebt je trainer ook nog nooit gezien.

1. Kies een situatie en laat iedereen een openingszin schrijven op een velletje papier. Dit gebeurt in stilte. Stimuleer de studenten zo origineel mogelijk te zijn; achteraf kunnen ze deze zinnen nog bijschaven tot hele goede openingszinnen.

1. Laat hen het papiertje opvouwen, zodat de studenten elkaars openingszinnen niet kunnen lezen. Verzamel de briefjes.
2. Vouw de papiertjes afzonderlijk open en lees de zin voor.
3. Bij iedere zin mogen 3 studenten feedback geven waarom dit een goede openingszin is.
4. Alle zinnen schrijf je onder elkaar op. Aan het eind van de bijeenkomst mail je de lijst met openingszinnen naar de studenten.

Tips En Trucs

Laat de oefening zo dynamisch mogelijk verlopen; doe zoveel mogelijk situaties achter elkaar. Laat bij iedere situatie inderdaad zo snel mogelijk de studenten bepalen of het een goede openingszin is of niet. De goede openingszinnen worden aan het eind gerubriceerd en genoteerd. Waarschijnlijk ontstaat er ook wat hilariteit, maar dat hoort bij de aard van de oefening.

Nabespreking

Vraag de studenten naar hun ervaringen: hoe vonden ze het om op deze manier naar situaties te kijken? Hebben ze openingszinnen gehoord waarvan ze denken 'die zou ik inderdaad een keer kunnen gebruiken, want ik kom wel eens in zo'n situatie?'.

Verdieping

Ter verdieping van deze oefening kun je de studenten vragen de komende drie weken situaties te noteren waarin ze handelingsverlegen waren om bepaalde dingen te zeggen. Situaties waarin ze zich een beetje ongemakkelijk voelden. Spreek af wanneer je deze situaties met de groep bespreekt en zij feedback op deze situaties kunnen geven. Je kunt er ook voor kiezen om een app te maken waarin studenten elkaar feedback geven omtrent deze situaties; wordt dan zelf ook lid van de appgroep, zodat je zelf ook feedback kan geven.

IN GESPREK MET

Netwerkgesprek met een onbekende? Kan ik dat?

Ontwikkelingsfase

Individuele oefening

15 minuten (uitleg en feedback)
45 minuten (uitvoeren van het netwerkgesprek)
30 minuten (nabespreking)

Eventueel een database van contacten, op basis van het netwerk van de begeleider

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Nieuwsgierigheid'

Netwerkgesprek met een onbekende? Kan ik dat?

Doel

Studenten ervaren hoe het is om bij het netwerken een gesprek te voeren met een onbekende. Het doel is niet het vinden van een baan of stage, maar veeleer het voeren van het gesprek zelf: het 'zakelijk flirten'.

Vorbereiding

Voor deze oefening is het handig als je als begeleider beschikt over een database met mogelijke adressen of namen van personen waarmee studenten een gesprek zouden kunnen voeren. Of dat je een naam hebt van iemand waar studenten langs kunnen gaan voor het ophalen van mogelijke namen en (mail)adressen. Als het duidelijk is dat studenten niet een eventueel 'netwerk' van adressen kunnen vragen, dan moet dat misschien eerst opgezet worden voordat je deze oefening aan studenten voorlegt.

Uitleg

'Netwerken betekent ook dat je in staat bent om met onbekenden een gesprek te voeren. Het kan namelijk zijn dat een onbekende precies datgene heeft wat je zoekt! Misschien heb je al in je directe omgeving gekeken en kun je daar niet vinden wat je zoekt. Een onbekende kan dan een oplossing bieden. Maar het is niet voor iedereen even makkelijk om een gesprek te voeren met een onbekende; sommigen van jullie vinden dat minder moeilijk dan anderen, maar het is niet iets wat je zomaar doet. In deze oefening ervaren jullie hoe het is om een netwerkgesprek met een onbekende te voeren.'

Doen

1. Zeg de studenten dat zij de opdracht krijgen om binnen een periode van een maand een netwerkgesprek te voeren met iemand die zij niet kennen. Deze persoon werkt volgens hen bij een interessant bedrijf, heeft een interessant beroep of is gewoon een interessant persoon. Het hoeft niet het beroep te zijn dat de student zelf wil gaan doen. Stimuleer je studenten om hun eigen netwerk in te zetten om met zo iemand in contact te komen. Doel is niet het vinden van een baan. Het gaat erom dat ze leren dat een leuk gesprek voeren de basis is van netwerken: het 'zakelijk flirten'.
2. Als studenten weten met wie ze een keer een netwerkgesprek willen voeren, vraag hen dan minimaal 6 vragen op te stellen die zij aan deze persoon wilden stellen.
3. Verdeel de groep in tweetallen.
4. Vraag de studenten elkaars vragen te bekijken en elkaar feedback te geven: begrijpen zij de vraag die de ander wil stellen? Hebben zij advies over de vraag? Kan de vraag nog beter gesteld worden?
5. Maak een concrete planning voor over een maand waarin je vastlegt dat de studenten hun

Netwerkgesprek met een onbekende? Kan ik dat?

ervaringen met elkaar delen.

Tips En Trucs

Maak een groepsapp aan, waarin je de studenten stimuleert om deze oefening uit te voeren. Vraag of ze al een gesprek gehad hebben met een onbekende. Geef eventueel tips en stimuleer studenten hun ervaringen (eventueel door middel van selfies/ foto's) te delen met de appgroep.

Nabespreking

Bespreek de ervaringen met de studenten. Wat hebben zij ervaren? Welke leuke dingen hebben zij ervaren? Welke minder leuke dingen hebben zij ervaren? Wat hebben zij meegenomen uit de gesprekken? Wat hebben zij geleerd uit de gesprekken? Hebben zij uit de gesprekken nog dingen gehaald die zij zouden willen leren?

IN GESPREK MET

Ik als centrum van mijn eigen netwerk

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de oriëntatiefase)

Individuele en groepsoefening

45 minuten

Flip-overvel voor iedere student
Stiften in verschillende kleuren

Of:

Computers om een digitale mindmap te maken
Beamer om de digitale mindmaps te presenteren

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Naam', 'Gastvrijheid' en 'Samen'

Ik als centrum van mijn eigen netwerk

Doel

Studenten verbeelden hun eigen netwerk via een mindmap. Studenten ervaren hoe groot netwerken kunnen zijn.

Vorbereiding

Richt de ruimte zodanig in dat studenten flaps kunnen ophangen en kunnen rondlopen. Of zorg ervoor dat de mindmaps op een beamer geprojecteerd kunnen worden. Voer deze oefening zelf ook uit, zodat je eigen mindmap als voorbeeld voor de studenten kan dienen en je eventueel antwoord kunt geven op hun vragen.

Uitleg

'Het mooie van een netwerk is dat iedereen er eentje heeft. Hoe klein of hoe groot, hoe sterk of hoe zwak ook. En het mooie daarvan is weer dat je dat netwerk op allerlei manieren kunt gebruiken. Om te laten zien hoe groot netwerken kunnen zijn, gaan we ze via een mindmap in beeld brengen.'

Doen

1. Laat studenten hun naam in het midden van het vel plaatsen.
2. Laat ze vervolgens rondom hun naam allerlei categorieën aanbrengen van mensen die ze kennen, dus bijvoorbeeld: gezin/familie, clubs, werk, uitgaan, vrienden, religieuze bijeenkomsten, sport, buurt, et cetera.
3. Bij de verschillende categorieën schrijven ze minimaal 3 namen van personen die in die categorie thuishoren.
4. Laat de studenten de flaps ophangen of presenteer de mindmaps via de beamer. Laat studenten elkaars netwerk bekijken.
5. Vraag of ze naar aanleiding van wat ze bij hun medestudenten zien, nog aanvullingen willen doen op hun eigen netwerk.
6. Laat de studenten een foto maken van hun eigen netwerk, zodat ze dat kunnen bewaren.

Tips En Trucs

1. Stimuleer de studenten om niet meteen hun doelen te censureren; wegstrepen kan altijd nog! Stimuleer juist om hun verlangens expliciet te maken; zo komen ze meer te weten over zichzelf en kunnen ze ook goed onderzoeken of hun verlangens ook realistisch is.
2. Het zogenaamde 'sociaal kapitaal' van sommige studenten is niet zo groot. Het kan dus voorkomen dat een student maar weinig mensen kent of zelfs niemand weet te noemen. Zorg er dan voor dat je als begeleider voor deze studenten een soort vangnet hebt en eventueel uit je eigen netwerk of uit het netwerk van collega's kunt putten. Mocht het zo zijn dat je op het

moment van deze oefening ook niemand mocht weten, spreek dan met de student af wanneer je hem namen van mensen geeft met wie hij misschien contact zou kunnen opnemen.

Nabespreking (Na De Oefening)

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Vraag 4-5 studenten wat zij in hun netwerkverlanglijstje hebben staan en wat ze concreet gaan doen. Vraag de studenten of zij nog begeleiding nodig hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje.

Nabespreking (Van Het Uitvoeren Van Het Netwerkverlanglijstje)

Vraag de studenten wat zij bereikt hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje. Is het gelukt wat ze wilden bereiken? Wat hebben ze bereikt? Wat hebben ze ervaren? Wat zijn ze wijzer geworden?

IN GESPREK MET

Van je familie moet je het echt hebben!

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de oriëntatiefase)

Individuele oefening, daarna bespreking in de groep

10 minuten (uitleg)
30 minuten (gesprek met familielid)
45 minuten (nabespreking)

Informatie over de bedrijven waar de studenten geweest zijn
Informatie over het doel van de bedrijfsbezoeken van de studenten

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Professionaliteit'

Van je familie moet je het echt hebben!

Doel

Studenten ondervinden hoe het is om hun ervaringen met het bedrijfsbezoek te vertellen aan hun familie. Ze ervaren hoe het is om een dergelijk gesprek thuis als oefening uit te voeren.

Voorbereiding

Voor deze oefening is het handig als je als begeleider weet naar welk bedrijf de studenten zijn geweest en wat het doel van dit bedrijfsbezoek was. Op deze manier kun je bij de nabespreking ook nog wat verdiepende vragen stellen.

Uitleg

'Jullie gaan binnenkort op bedrijfsbezoek. Dat doe je niet zomaar, maar met een doelstelling. Om ervoor te zorgen dat dit bezoek niet alleen maar even iets is wat je moet doen, krijgen jullie de opdracht om na het bedrijfsbezoek er thuis echt over te praten met een huisgenoot/familielid. Je vertelt zelf niet alleen wat je hebt gezien en meegemaakt, maar je stelt je huisgenoot/familielid ook enkele vragen. Je mag zelf kiezen met welk huisgenoot/familielid je het gesprek voert.'

Doen (Vooraf)

1. Laat elke student zijn huisgenoot/familielid vertellen hoe het bedrijfsbezoek was. Daarbij geeft de student antwoord op vragen als 'Bij welk bedrijf ben je geweest?', 'Wat heb je gedaan en wat heb je gezien?', 'Wat ben je te weten gekomen over het bedrijf en over het beroep?' en 'Wat vond je leuk en wat vond je niet zo leuk aan het bedrijfsbezoek en aan het beroep?'.
2. Laat elke student vervolgens aan de huisgenoot of het familielid vragen of deze het beroep, de sector of het bedrijf vindt passen bij de student en waarom wel of niet.
3. Laat elke student vragen of de huisgenoot of het familielid hem kan adviseren over zijn toekomst. Welk(e) beroep(en) vindt hij bij de student passen? In welke sector ziet hij de student werken? Waar is de student volgens hem goed in en waar zou de student die kwaliteiten kunnen gebruiken? Welke tips kan hij de student geven voor zijn loopbaan? Wat is bij hem zelf belangrijk geweest om voor een bepaalde opleiding of een bepaald beroep te kiezen?
4. Laat de student dit familiegesprek in een kort verslag weergeven (op papier of op film of via foto's).

Doen (Achteraf)

1. Verdeel de groep in drietallen.
2. Laat de studenten de (digitale of beeld)verslagen met elkaar uitwisselen. Laat ze elkaar vertellen

welke tips ze van hun familie kregen. Laat ze met elkaar bespreken wat ze met de tips – of andere dingen die gezegd zijn – kunnen tijdens de oefening.

Tips En Trucs

Het kan natuurlijk voorkomen dat er studenten zijn die ofwel geen familie hebben ofwel niet met hun familie willen spreken over dit soort zaken. Vraag hen dan iemand te kiezen die voor hen heel dichtbij staat. Ook dat zijn waardevolle bronnen voor studenten.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe ze het ervaren hebben om op deze manier met een huisgenoot/familielid te spreken over de loopbaan. Zijn ze dingen te weten gekomen die ze eerst nog niet wisten? Hoe hebben ze de feedback van hun familie ervaren?

IN GESPREK MET

Bedanken van de begeleider voor een bedrijfsbezoek

Ontwikkelingsfase

Individuele oefening, daarna bespreking in de groep

45 minuten

Uitgeprinte evaluatieformulieren voor het evalueren van hun bedrijfsbezoek

Adres(sen) van de bedrijven waar de studenten op bezoek geweest zijn

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Professionaliteit'

Bedanken van de begeleider voor een bedrijfsbezoek

Doel

Studenten delen hun ervaringen van het bedrijfsbezoek met de begeleider van het bedrijf waar ze op bezoek zijn geweest. De begeleider van het bedrijf kan op basis hiervan eventueel zijn programma aanpassen. Zo kunnen beide partijen profijt hebben van dit bedrijfsbezoek. Studenten bedanken hun begeleider voor het bezoek aan het bedrijf.

Vorbereiding

Print de evaluatieformulieren voor iedere student uit, zodat deze in een begeleidingsuur (ingevuld en) besproken kunnen worden. Verder kan er vooraf een bedankbriefje met de studenten geformuleerd worden, zodat dit twee weken na het bedrijfsbezoek aan de begeleider van het bedrijf gestuurd kan worden.

Uitleg

'Bij netwerken hoort ook het bedanken voor datgene wat iemand anders voor je gedaan heeft. In deze oefening ga je jouw bedrijfsbezoek evalueren. Over twee weken sturen we bovendien gezamenlijk een bedankbriefje aan de begeleider van het bedrijf, samen met alle evaluaties. Het is belangrijk dat je jouw bedrijfsbezoek evalueert, niet alleen omdat je daar zelf iets aan hebt, maar ook omdat je de begeleider van het bedrijf kunt laten zien wat hij echt goed voor je gedaan heeft en wat hij nog zou kunnen veranderen.'

Doen

1. Vraag de studenten het onderstaande evaluatieformulier zo volledig mogelijk in te vullen. Laat hen vooraf weten dat de begeleider het evaluatieformulier gaat lezen.
2. Vraag de studenten wat zij nog in het bedankbriefje voor de begeleider zouden willen zetten.
3. Stuur 2 weken na het bedrijfsbezoek de evaluatieformulieren en het bedankbriefje naar de begeleider van het bedrijf.

Datum van het bezoek:
Naam van de begeleider:

Dit vond ik het beste onderdeel van het bezoek:

omdat:

Dit onderdeel van het bezoek vond ik minder goed:

omdat:

Dit heeft het bezoek mij opgeleverd:

Dit zal ik mij blijven herinneren van het bezoek:

Ik wil de begeleider van het bedrijf het volgende compliment geven:

Dit wil ik ook nog kwijt:

Tips En Trucs

Benadruk dat deze oefening vooral bedoeld is om de positieve kanten van het bedrijfsbezoek naar boven te halen. Waarschijnlijk zijn er ook negatieve zaken te melden, maar het gaat in dit geval vooral om het krachtig maken van de positieve ervaringen.

Nabespreking

Vraag aan de studenten of er verder contact is geweest met de begeleider van het bedrijf. Vraag ook wat dat heeft opgeleverd. Is er een begin van een netwerk ontstaan?

Verdieping

Je kunt de studenten ook allemaal individueel een bedankbriefje aan de begeleider laten schrijven. Op deze manier wordt het bedrijfsbezoek echt op een persoonlijke manier afgesloten.

IN GESPREK MET

Terugblik op de BPV-week: ben je tevreden?

Ontwikkelingsfase

Individuele en groepsoefening

15 minuten (individuele oefening)
25 minuten (bespreking in drietallen)

Uitgeprint schema met vragen over de BPV, voor iedere student een exemplaar

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Professionaliteit'

Terugblik op de BPV-week: ben je tevreden?

Doel

Studenten geven betekenis aan hun BPV-ervaringen van afgelopen week. Zij formuleren onder andere welke complimenten zij gekregen hebben van hun begeleider en waarover ze tevreden en minder tevreden zijn.

Vorbereiding

Het is handig als je als begeleider weet naar welke BPV-plekken je studenten zijn geweest en wat ze daar voor stage deden. Je kunt dan eventueel wat verdiepende vragen stellen.

Uitleg

'Afgelopen week hebben jullie gewerkt op je BPV-plek. Daar hebben jullie allerlei ervaringen opgedaan. Over deze ervaringen gaan wij met elkaar in gesprek, zodat jullie betekenis kunnen geven aan deze ervaringen. Want als je ergens ervaring in opdoet, maar je praat daar vervolgens niet over, leer je niets. Je had dan afgelopen week eigenlijk net zo goed iets anders kunnen doen. We gaan kijken wat jullie ervaren hebben en wat jullie daarvan vinden.'

Doen

1. Vraag de studenten het schema met de vragen over de BPV individueel te beantwoorden:

- Ben je tevreden over de werkzaamheden die je deze week hebt uitgevoerd?
- Waarover ben je wel tevreden en waarover ben je minder tevreden?
- Welke interessante dingen heb je deze week meegemaakt? Beschrijf ze kort.
- Welke vervelende of moeilijke dingen heb je deze week meegemaakt? Beschrijf ze kort.
- Welke complimenten of opmerkingen heb je deze week gekregen van je praktijkbegeleider?
- Ben je trots op wat je deze week hebt gedaan? Waar geef je jezelf een compliment voor?
- Wat had je graag anders willen doen deze week? Waar heb je een beetje spijt van?
- Op welke twee dingen ga je de komende periode op je BPV-plek specifiek letten?
- Wat wil je met de praktijkbegeleider of loopbaanbegeleider bespreken en wat wil je vragen naar aanleiding van deze week?

2. Verdeel de groep in tweetallen.
3. Laat de studenten één situatie die ze hebben opgeschreven met elkaar bespreken: een interessant moment, een compliment, een moeilijke situatie ofwel een situatie waarover ze nog een vraag hebben.
4. Laat de medestudent een tip geven aan de student die de situatie inbrengt: hoe zou hij met deze situatie omgaan? Of: herkent hij dit en hoe ziet hij deze situatie?
5. Vraag de studenten één ding te noemen dat zij van deze oefening willen onthouden en laat hen dit opschrijven of in hun telefoon noteren.

Nabespreking

Vraag de studenten wat zij van deze oefening met name hebben meegenomen. Vraag hen dit op te schrijven of in hun telefoon op te slaan.

Verdieping

1. Het is verstandig deze oefening geregeld te laten uitvoeren door de studenten. Zo kunnen zij ervaren dat het nadenken over BPV-ervaringen een belangrijk onderdeel is van hun ontwikkeling én ondervinden ze dat zij zich daadwerkelijk ontwikkelen.
2. Gebruik het resultaat van deze oefening bij de individuele loopbaangesprekken van de studenten.
3. Maak met studenten een concrete afspraak om met hen over hun ervaringen in de BPV verder door te spreken.

IN GESPREK MET

Mijn netwerkverlanglijstje voor de BPV

Ontwikkelingsfase

Individuele en groepsoefening

30 minuten (individueel en in viertallen)
30-60 minuten (uitvoeren netwerkverlanglijstje)
20 minuten (nabespreking van de uitvoering)

Eventueel uitwerkingen van de oefening 'Hoe ziet jouw virtueel netwerk eruit?' of 'Ik als centrum van mijn netwerk'

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Nieuwsgierigheid' en 'Professionaliteit'

Mijn netwerkverlanglijstje voor de BPV

Doel

Studenten stellen een netwerkverlanglijstje op in het kader van hun BPV. Zij ervaren hoe het is om bewust met hun netwerk en de loopbaanvragen die zij hebben om te gaan. Studenten ervaren of dit ook concrete resultaten voor hen oplevert.

Vorbereiding

Het is handig als je als begeleider zelf ook wat doelen formuleert die studenten in een netwerkverlanglijstje zouden kunnen zetten. Denk daarbij aan: informatie over een bepaald beroep achterhalen, iemand te spreken krijgen in het BPV-bedrijf, een ex-student te spreken krijgen die in het BPV-bedrijf werkt, een dag meedraaien in het BPV-bedrijf op een andere afdeling, een dag meelopen op het BPV-bedrijf bij een leidinggevende of bij een medewerker met een hele andere functie, een leidinggevende te spreken krijgen van het BPV-bedrijf, een interview houden bij iemand van het BPV-bedrijf.

Uitleg

'Als je een beroep wilt uitoefenen dat bij je past, is het waarschijnlijk ook zo dat je graag veel van dit beroep wilt weten. Je bent nu eenmaal geïnteresseerd en gemotiveerd! In deze oefening gaan we daarmee aan de slag door een zogenaamd netwerkverlanglijstje te maken. Bedenk hierbij goed dat je alles mag verlangen wat je wilt; dat is het mooie van "verlangen". Het is wel altijd aan de ander om te bepalen of hij aan dat verlangen tegemoet wil of kan komen.'

Doen (Individueel)

1. Vraag de studenten te noteren wat ze als netwerkverlangens voor het BPV-bedrijf hebben en met wie ze graag zouden spreken. Geef daarin eventueel voorbeelden (zie hierboven bij VOORBEREIDING).
2. Wanneer de studenten hun netwerkverlangens hebben opgeschreven, vraag hen dan wat ze diegene gaan vragen om ervoor te zorgen dat zij krijgen wat ze graag willen. Laat hen in ieder geval 3 vragen opschrijven die ze diegene willen stellen.

Doen (In Viertallen)

3. Laat de studenten in viertallen bij elkaar zitten en elkaars netwerkverlanglijstje voor de BPV met elkaar bespreken. Omdat ze nu met vieren bij elkaar zitten, is er meteen een netwerk van vier mensen ontstaan.
4. Vraag hen of ze elkaar tips kunnen geven of dat ze elkaar kunnen helpen bij het scherp krijgen van wat ze nu precies in het BPV-bedrijf willen. Laat de studenten elkaar helpen om de kans zo

groot mogelijk te maken dat het netwerkverlangen van iedere student verwezenlijkt wordt.

5. Maak concrete afspraken met de studenten wanneer zij hun netwerkverlanglijstje gaan uitvoeren bij minimaal 1 persoon. Leg een datum vast waarop de studenten terugkoppelen wat ze gedaan en ervaren hebben.
6. Vraag hen vervolgens de volgende vragen te beantwoorden: wie ken ik die.....(en dan het verlangen formuleren)? Of wie ken ik die iemand kent die.....of wie ken ik die ..... dit gedaan heeft?

Tips En Trucs

1. Stimuleer de studenten om niet meteen hun doelen te censureren; wegstrepen kan altijd nog! Stimuleer juist om hun verlangden expliciet te maken. Zo komen ze meer te weten over zichzelf en kunnen ze ook goed onderzoeken of wat ze verlangden ook realistisch is.
2. Het kan natuurlijk zijn dat studenten in een heel klein bedrijf of bij een eenmansbedrijf werken. Dan wordt het lastig om een netwerkverlangden werkelijkheid te laten worden. Dan is het wellicht mogelijk dat degene van het eenmansbedrijf de student kan helpen om in een ander (bekend/bevriend) bedrijf het netwerkverlangden uit te zetten. Zo kan een student zijn BPV-bedrijf als netwerkopstap gebruiken.

Nabespreking (Na De Oefening)

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Vraag 4-5 studenten wat zij in hun netwerkverlanglijstje hebben staan en wat ze concreet gaan doen. Vraag de studenten of zij nog begeleiding nodig hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje.

Nabespreking (Van Het Uitvoeren Van Het Netwerkverlanglijstje)

Vraag de studenten wat zij bereikt hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje. Is het gelukt wat ze wilden bereiken? Wat hebben ze bereikt? Wat hebben ze ervaren? Wat zijn ze wijzer geworden?

IN GESPREK MET

Hoe divers is jouw netwerk in de BPV?

Ontwikkelingsfase

Individuele en groepsoefening

45 minuten

Flip-overvel voor iedere student

Kleurstiften

of

Computers om een digitale mindmap te maken

Beamer om de digitale mindmaps te presenteren

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Naam'

Hoe divers is jouw netwerk in de BPV?

Doel

Studenten verbeelden hun eigen BPV-netwerk via een mindmap. Ze ervaren hoe groot netwerken kunnen zijn.

Vorbereiding

Richt de ruimte zo in dat studenten flaps kunnen ophangen en kunnen rondlopen. Of: richt de ruimte zo in dat je de mindmaps van de studenten op een beamer kunt projecteren. Voer deze oefening zelf ook uit; je eigen mindmap kan dan als voorbeeld voor de studenten dienen. Je kunt dan ook antwoord geven op hun vragen.

Uitleg

'Het mooie van een netwerk is dat iedereen er eentje heeft. Hoe klein of hoe groot, hoe sterk of hoe zwak ook. En het mooie daarvan is weer dat je dat netwerk op allerlei manieren kunt gebruiken. Om te laten zien hoe groot netwerken kunnen zijn, gaan we ze via een mindmap in beeld brengen.'

Doen

1. Laat de studenten hun naam in het midden van het vel of het beeldscherm plaatsen.
2. Laat ze vervolgens rondom hun naam allerlei categorieën aanbrengen van mensen die ze kennen in het BPV-bedrijf, dus bijvoorbeeld: leidinggevendenden, praktijkbegeleider(s), collega's, klanten, oefeninggevers, BPV-begeleider(s), etc.
3. Bij de verschillende categorieën schrijven ze minimaal 2 namen van personen die in die categorie thuishoren.
4. Laat de studenten de flaps ophangen of presenteer de mindmaps via de beamer. Laat studenten elkaars netwerk bekijken.
5. Vraag of ze naar aanleiding van wat ze bij hun medestudenten zien, nog aanvullingen willen doen op hun eigen netwerk.
6. Laat de studenten een foto maken van hun eigen BPV-netwerk, zodat ze dat kunnen bewaren.

Tips En Trucs

Het kan natuurlijk zo zijn dat studenten in een heel klein of eenmansbedrijf werken. Vraag de studenten dan hoe ze hun netwerk alsnog zouden kunnen uitbreiden, bijvoorbeeld met mensen die ze kennen die in dezelfde branche werken. Mensen die ze kennen die bij hetzelfde bedrijf stage hebben gelopen. Mensen die ze kennen die bijvoorbeeld klant bij dit bedrijf zijn. Zo kunnen ze toch hun netwerk rondom dit kleine bedrijf uitbreiden.

Hoe divers is jouw netwerk in de BPV?

IN GESPREK MET NETWERKEN

Nabespreking

Vraag de studenten wat hun naar aanleiding van deze oefening opgevallen is. Wat zien zij bij andere studenten, waar ze zelf bijvoorbeeld niet aan gedacht hebben? Wat hebben ze bijvoorbeeld toegevoegd door naar de netwerken van andere studenten te kijken?

IN GESPREK MET

Orden je BPV-netwerk

Ontwikkelingsfase

Individuele oefening

45 minuten
tijd voor uitwerking verspreid over 2-3 weken

A3 of A4 vellen, potloden, stiften voor iedere student

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Doen'

Orden je BPV-netwerk

Doel

Studenten onderzoeken wat hun BPV-netwerk voor hen kan betekenen naar aanleiding van een specifieke vraag. Ze ervaren hoe het is om bepaalde zaken in eigen hand te nemen en proactief aan de slag te zijn.

Voorbereiding

Zet de tafels in de ruimte zo dat studenten er goed aan kunnen werken met A3-vellen.

Uitleg

'Het belangrijkste van je netwerk is in feite dat je je bewust bent dat je allerlei mensen om je heen hebt, die je kunt vragen om hulp bij allerlei zaken. Zij kunnen jou op hun beurt ook om hulp vragen. Zo hoef je niet alles te kopen wat je nodig hebt. Je hoeft ook niet altijd afhankelijk te zijn van mensen die je niet kent. Dat is een groot goed. Hoe groter en sterker je netwerk, hoe meer hulp je kunt vragen én geven.'

Doen (Individueel)

1. Vraag de studenten welk doel zij zouden willen bereiken, uitgaande van hun ervaringen in de BPV of uitgaande van het beroep dat zij willen uitvoeren. Vraag hen het doel zo concreet mogelijk te formuleren, zodat anderen er ook echt een beeld bij hebben. Help hen eventueel om het doel zo goed mogelijk te formuleren.
2. Geef de studenten een vel papier met een aantal kleurpotloden of stiften.
3. Vraag hen op het papier een cirkel te tekenen met daarin hun doel geschreven in termen van "ik wil...".
4. Vraag hen vervolgens na te denken wie van de mensen uit hun netwerk van belang zouden kunnen zijn voor het behalen van dit doel.
5. Laat de studenten deze mensen rond de cirkel tekenen. Mensen die ze echt nodig kunnen hebben bij het behalen van hun doel tekenen ze dichtbij; anderen die ze wat minder nodig hebben verder weg.
6. Vraag de studenten te kijken naar (de namen van) de mensen die ze op het papier geschreven hebben. Hoe zou de student ervoor kunnen zorgen dat deze mensen iets voor de student gaan doen? Bijvoorbeeld: bellen, langsgaan, iemand anders vragen of hij contact kan leggen, een mailtje sturen?
7. Laat de studenten dit bij de mensen schrijven op het papier.
8. Vraag de studenten nu twee concrete dingen op te schrijven die zij gaan doen de komende twee weken, uitgaande van het gestelde doel en met de mensen die zij opgeschreven hebben.
9. Stel een concrete datum vast waarop je deze oefening met de studenten nabespreekt en kijkt hoe zij hun voornemen uitgevoerd hebben.

Tips En Trucs

Om ervoor te zorgen dat studenten het gestelde doel bereiken, is het goed mogelijk dat de studenten een aantal keer opnieuw een concrete actie moeten uitvoeren. Zo ervaren zij ook dat netwerken een langere adem nodig heeft en dat niet alles meteen geregeld kan worden. Let erop dat het doel dat studenten stellen ook redelijk haalbaar is en in ieder geval voor henzelf duidelijk genoeg is. Hoe vager een doel, hoe moeilijker het voor iemand in het netwerk is om iets voor hen te betekenen. Maak een app-groep aan waarin de begeleider de studenten en studenten elkaar kunnen stimuleren om aan de oefening te werken en eventueel elkaar tips te geven.

Nabespreking (Na Uitleg Oefening)

Vraag hoe studenten het ervaren om op deze manier naar hun netwerk te kijken. Hoe ervaren zij het om concreet doelen te formuleren en daarin zelf stappen te kunnen ondernemen?

Nabespreking (Na Uitvoeren Van De Netwerkoefening)

Vraag wat studenten ervaren hebben bij het uitvoeren van de netwerkoefening. Welke positieve dingen hebben zij ervaren? Welke moeilijkheden zijn ze tegengekomen? Op welke manier hebben zij dingen opgelost? Zijn zij dichterbij hun doel gekomen? Wat is er nodig wanneer doelen nog niet bereikt zijn?

IN GESPREK MET

LinkedIn

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de afrondingsfase)

Individuele oefening

60 minuten

PC voor iedere student

Beamer met computer om samen naar (goede) LinkedIn-profielen te kijken

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Naam'

LinkedIn

Doel

Studenten maken kennis met LinkedIn als netwerkmiddel en maken hun eigen profiel.

Voorbereiding

Zoek een aantal goede LinkedIn-profielen uit je eigen netwerk. Maak een eigen LinkedIn-profiel aan als je dat nog niet hebt.

Uitleg

'Met je een profiel op LinkedIn kun je zoeken naar mensen die een voor jou interessante functie hebben. Je kunt ze dan vervolgens via een persoonlijk bericht vragen om een connectie van je op LinkedIn te worden. Op deze manier breid je je netwerk op een hele snelle en goede manier uit. Maar mensen kunnen ook jouw LinkedIn-profiel bekijken en onderzoeken of ze met jou willen "linken". Heel veel bedrijven kijken tegenwoordig zelfs op LinkedIn wanneer ze een vacature hebben: misschien vinden ze daar een interessant iemand. Met deze oefening ontdek je de meerwaarde van LinkedIn en ga je aan de slag met het maken van je eigen LinkedIn-profiel.'

Doen

1. Bekijk met de studenten een aantal voorbeelden van goede LinkedIn-profielen. Bespreek met elkaar waarom dit goede profielen zijn.
2. Laat de studenten een eigen LinkedIn-profiel aanmaken.
3. Laat de studenten elkaars profiel bekijken en eventueel aanvullen/wijzigen.
4. Laat de studenten een recente foto plaatsen op hun pagina.

Tips En Trucs

Laat ook je eigen profiel op LinkedIn zien. Heb je er nog geen? Maak er dan eentje aan. Zo ben je immers een rolmodel voor de studenten. Blijken de studenten geen recente, representatieve foto van zichzelf te hebben? Laat hen dan een foto maken met hun telefoon en vraag hen deze te plaatsen. Laat op deze oefening de oefening '[LinkedIn-cv](#)' volgen, zodat er een compleet en correct profiel ontstaat.

Nabespreking

Hoe hebben de studenten het maken van een profiel ervaren? Wat vonden ze het leuk om te doen? Wat was moeilijk of minder leuk? Waar zijn ze achter gekomen bij het maken van hun profiel?

Verdieping

Deze oefening kan meerdere keren uitgevoerd worden, omdat de ervaring en de ontwikkeling van de studenten natuurlijk niet stil staan. Zeker bij bepaalde omschrijvingen kunnen ze om de zoveel tijd aanvullingen of wijzigingen aanbrengen. Op deze manier leren ze steeds beter met het profiel om te gaan en ervaren ze dat het een dynamisch en geen statisch iets is. Vraag aan de studenten wie al een reactie heeft gehad en wie al bezig is met het vergroten van zijn LinkedIn-netwerk.

IN GESPREK MET

LinkedIn-cv

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de afrondings- en vervolgfase)

Individuele oefening

60 minuten

PC voor iedere student
Beamer en computer om samen LinkedIn-cv's te bekijken

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Kritiek'

LinkedIn-cv

Doel

Studenten maken een cv dat past bij hun LinkedIn-profiel (dat zij eerder maakten in de oefening ['LinkedIn'](#)).

Voorbereiding

Zoek een aantal goede LinkedIn-cv's uit het eigen netwerk. Maak een eigen LinkedIn-cv aan als je dat nog niet hebt.

Uitleg

'Een cv op LinkedIn heeft een andere inhoud dan een algemeen cv. LinkedIn is vooral bedoeld om te netwerken; vandaar ook dat je cv daar op gericht moet zijn. Zorg in ieder geval voor een recente foto: mensen zien graag met wie ze contact hebben. De oefening is dan ook om een cv te maken dat volgens jou geschikt is voor LinkedIn. Met andere woorden: een cv dat een relatie heeft met het eventuele werk dat je zoekt.'

Doen

1. Bekijk met de studenten een aantal voorbeelden van goede LinkedIn-cv's. Bespreek met elkaar waarom dit goede cv's zijn.
2. Laat de studenten een eigen LinkedIn-cv aanmaken.
3. Laat de studenten elkaars cv bekijken en eventueel aanvullen/wijzigen.
4. Laat de studenten een recente foto plaatsen op hun pagina.

Tips En Trucs

Combineer deze oefening met de oefening ['LinkedIn'](#). Studenten krijgen zo de kans een compleet en correct LinkedIn-profiel aan te maken.

Nabespreking

Hoe hebben de studenten het ervaren om een cv aan te maken? Wat vonden ze leuk om te doen? Wat was moeilijk of minder leuk? Waar zijn ze achter gekomen bij het maken van hun cv?

Verdieping

Deze oefening kan meerdere keren uitgevoerd worden, omdat de ervaring en de ontwikkeling van de studenten natuurlijk niet stil staan. Zeker bij bepaalde omschrijvingen kunnen ze om de zoveel tijd aanvullingen of wijzigingen aanbrengen. Op deze manier leren ze steeds beter met het profiel om te gaan en ervaren ze dat het een dynamisch en geen statisch iets is. Vraag aan de studenten wie al een reactie heeft gehad en wie al bezig is met het vergroten van zijn LinkedIn-netwerk.

IN GESPREK MET

Social Media

Ontwikkelingsfase (ook in te zetten in de afrondings- en vervolgfase)

Groepsoefening

60 minuten

PC voor iedere student

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Verantwoordelijkheid'

Social Media

Doel

Studenten kijken bewust naar de inhoud van hun Facebook- of Instagrampagina en weten wat de risico's zijn van het gebruik.

Voorbereiding

Zoek een paar artikelen waarin de negatieve relatie tussen social media en solliciteren of werk duidelijk naar voren komt. Zorg ook dat je een paar voorbeelden kunt laten zien van social media-pagina's die iedere werkgever af zouden schrikken.

Uitleg

'Veel werkgevers checken Facebook of Instagram bij een sollicitatie. Wanneer je solliciteert bestaat de mogelijkheid dat je wordt afgewezen door de inhoud van jouw pagina. Wanneer je foto's plaatst waarop je vooral feestend staat en je solliciteert naar een baan waar je veel verantwoordelijkheid krijgt, kan je mogelijk toekomstige werkgever daar conclusies uit trekken. Je moet dus goed oppassen hoe je Facebook, Twitter, enzovoorts gebruikt. Besef dat niet alleen je vrienden, maar ook anderen kunnen zien wat je bijvoorbeeld op je Facebookpagina zet. Er is dus ook een kans dat het bedrijf waar je werkt of stage loopt jouw pagina ziet. Met deze oefening ga je aanbevelingen samenstellen voor wat je wel en wat je beter niet op jouw social media-account kunt tonen.'

Doen (In Viertallen)

1. Verdeel de groep in viertallen.
2. Vraag elk viertal onderwerpen, acties, foto's, verhalen, enzovoorts op te schrijven die je absoluut niet op je Facebook- of Instagrampagina plaatst of op een andere manier op internet toont.
3. Laat de groepjes de top 10 aan de klas presenteren.
4. Vergelijk alle top 10-lijsten met elkaar.
5. Maak met elkaar een gezamenlijke lijst met alle aanbevelingen.
6. Laat de studenten een foto maken van deze aanbevelingen.

Tips En Trucs

Laat studenten zelf ook zoeken naar pagina's die volgens hen niet voldoen.

Nabespreking

Vraag aan de studenten of ze naar aanleiding van deze oefening hun Facebook- of Instagrampagina

gaan aanpassen. En zo ja: of ze dit hebben gedaan aan de hand van de lijst met aanbevelingen.

Verdieping

Als het veilig genoeg is in de groep, laat dan de studenten elkaars pagina's controleren aan de hand van de samengestelde lijst. Het ministerie van OCW heeft het bureau Youngworks gevraagd een campagne te ontwikkelen met als titel ['Hou je duim onder controle'](#). Dit heeft geresulteerd in een aantal producten, waaronder een filmpje. Laat dit eventueel ook aan je studenten zien en bespreek dit met elkaar.

Inhoudsopgave afrondings- / vervolgfase

In deze fase heeft de student al het grootste gedeelte van zijn opleiding achter de rug. Als het goed is heeft hij voldoende praktijkervaringen opgedaan om te gaan kiezen wat hij wil: verder studeren of de stap naar de arbeidsmarkt maken. De vragen die de student aan het einde van deze fase kan beantwoorden zijn: Wil ik verder gaan studeren of wil ik de arbeidsmarkt op? Wat kan ik doen om erachter te komen welke studie ik wil gaan doen of welke baan ik zou willen? Zijn er nog andere mogelijkheden die ik wil onderzoeken, behalve verder studeren of werken?

- The story of my life
- De complimentenbon
- Pitchen voor het nageslacht!
- Mijn verwerkverlanglijstje
- Wie zou jij aannemen als collega en waarom?
- Onderhandelen over kwaliteiten
- Speeddaten: een gesprek met een onbekende (versie 1)
- Een gesprek met een onbekende (versie 2)
- Familiepraat
- Evaluatieformulier voor het evalueren van je bezoek aan een vervolgopleiding
- LinkedIn
- LinkedIn-cv
- Social Media

Afrondings- / Vervolgfase

IN GESPREK MET

The Story of my Life

Afrondings- en vervolgfase

Individuele oefening, in dialoog met de begeleider
Groepsoefening

60 minuten

Veel foto's en afbeeldingen om evaluatiebeeld mee te maken
Beamer en computer om minifilm te laten zien

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Ik', 'Fotografie/Beelden', 'Kunst en Cultuur', 'Naam'

The Story of my Life

Doel

De studenten evalueren hun opleiding door middel van een 'filmscript'.

Vorbereiding

Richt de ruimte zo in dat studenten voldoende ruimte hebben om hun evaluatiebeeld te maken.

Uitleg

'Je hebt een hele weg afgelegd sinds je met deze opleiding begonnen bent. Het is belangrijk om een opleiding goed te starten, maar misschien zelfs wel belangrijker om hem goed te eindigen. In deze oefening vragen we je een eindbeeld te maken van de weg die je in deze opleiding gegaan bent.'

Doen (Individueel)

Kijk ter inspiratie eventueel [dit minifilmpje](#) over een privédetective die de strijd aangaat met een duif.

1. Zeg de studenten het volgende: 'Jij bent filmregisseur. Je wordt uitgenodigd in De Wereld Draait Door om je nieuwste film te pitchen. Deze film gaat over jouw tijd hier op de opleiding. Je hebt 4 minuten de tijd om te vertellen waar de film over gaat.'
2. Laat de studenten hun pitch voorbereiden met de volgende vragen:

- Wat is de titel van de film?
- Wat zijn de cliffhangers in je film?
- Wat zijn de hoogtepunten in de film?
- Met welke thema's ben je in de opleiding vooral bezig geweest?
- Is het een actiefilm/romantische film/western/drama/ziekenhuisserie/horror/natuurfilm/ soap/ animatiefilm/science fiction/realitysoap/documentaire?
- Wie zijn de hoofdrolspelers? Wie hebben een bijrol?
- Waar speelt het zich af?
- Wie wil je het liefst uit je film schrijven?
- Wat is het verhaal in de film?
- Wat is het script?

Tips En Trucs

Het kan zijn dat studenten het moeilijk vinden om de dingen die ze in de opleiding meegemaakt hebben, te vertalen naar een script voor een film. Dat betekent immers dat ze nogal beeldend moeten denken. Help ze daarbij. Geef niet te snel op en geef voorbeelden over hoe ze zouden kunnen denken. Voer deze oefening samen met de studenten uit of maak deze oefening van tevoren al zelf, zodat je kunt laten zien hoe jij het werken met deze groep ervaren hebt.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe zij het ervaren hebben om op deze manier hun opleiding te evalueren. Wat zal hen vooral van de opleiding bijblijven? Wat zouden zij nog aan de begeleider willen meegeven?

Verdieping

Laat de studenten eventueel daadwerkelijk een filmpje maken van maximaal 6 minuten over hoe zij de opleiding ervaren hebben.

IN GESPREK MET

De complimentenbon

Afrondings- en vervolgfase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Groepsoefening

30 minuten

Uitgeknipte complimentenbon (in kleur) voor iedere student

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

De complimentenbon

Complimentenbon

Gebruiksaanwijzing:

Deel I

1. Zet je naam op de bon.
2. Geef de bon aan iemand van wie je graag een compliment wil ontvangen.

Naam:

Deel II

1. Kijk naar de naam.
2. Bedenk de positieve eigenschappen die je vandaag, (of gister) bij hem of haar hebt gezien.
3. Complimenteer hem of haar hiermee en maak, als het kan, gebruik van een voorbeeld.

4. Compliment:

Met veel plezier,

..... (je naam!)

5. Onderteken je compliment.
6. Geef de bon terug en spreek je compliment uit.

IN GESPREK MET

Pitchen voor het nageslacht!

Afrondings- en vervolgfase

Individuele oefening

60 minuten (voorbereiding door studenten thuis; 1 week van tevoren)

1 minuut per student (daadwerkelijke pitch)

30 minuten (nabespreking)

Vragen ter voorbereiding van de pitch voor de studenten
Camera op statief, presentatieopstelling in de ruimte
Personen (uit het bedrijfsleven bijvoorbeeld) die een gefundeerd positief oordeel kunnen geven over de presentatie van de studenten. Deze personen zijn bij voorkeur mensen uit het bedrijfsleven en geen eigen docenten van de studenten.

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Energie' en 'Geschenk' en 'Kritiek'

Pitchen voor het nageslacht!

Doel

Studenten ervaren hoe het is om in 60 seconden te vertellen waar ze goed in zijn. Studenten ondervinden dat ze kunnen vertellen dat ze ergens goed in zijn. Studenten ervaren wat het is om in kort tijdsbestek iets te presenteren. Studenten ervaren hoe het is om aan het eind van hun opleiding te pitchen voor onbekende personen.

Voorbereiding

Vraag de studenten een week van tevoren de vragen voor deze elevator pitch mee naar huis. Dan kunnen ze zich goed voorbereiden. Maak er een feestelijke bijeenkomst van: dit is immers hun laatste pitch. Hoe realistischer de setting van deze pitches, hoe relevanter en interessanter voor de studenten om er daadwerkelijk iets van te maken. Je zou er eventueel zelfs voor kunnen kiezen om hier een afsluitende bijeenkomst van de opleiding van te maken.

Op de dag van de pitches zorg je voor een presentatieopstelling: alleen stoelen, geen tafels. Zorg eventueel voor een camera op statief om de pitches te kunnen opnemen. Bedenk van tevoren in welke volgorde je de pitches wil zien, bijvoorbeeld afwisselend jongen/meisje, degene die zegt dat hij wil beginnen en verder van de groep af laten hangen, om de beurt, iemand begint en geeft het stokje vervolgens door aan een medestudent, et cetera.

Uitleg

'Aan het eind van je opleiding is het tijd om je daadwerkelijk te presenteren aan de "buitenwereld". Daarom nodigen we een aantal mensen uit het bedrijfsleven uit die naar jullie pitches gaan kijken. Zij gaan jullie voornamelijk van positieve feedback voorzien. Jullie krijgen een week de tijd om de pitch voor te bereiden.'

Doen (Ter Voorbereiding Van De Pitch)

1. Geef de studenten het uitgeprinte schema met de vragen ter voorbereiding van de pitch.
2. Zij mogen deze vragen gebruiken om zich voor te bereiden, maar ze mogen ook de pitch op een andere manier voor te bereiden.
3. Benadruk dat de pitch maximaal 60 seconden mag duren.

Vragen ter voorbereiding van de laatste pitch!

- Als ik aan je vader en of moeder (je broer/zus, je beste vriend/vriendin) vraag wie jij bent en waar je goed in bent, wat zou deze persoon dan antwoorden?
- Voor welk probleem ben jij de oplossing?
- Als we een reclameslogan van jou moesten maken, wat zou die dan zijn?
- Voor welke werkzaamheden wil jij zelfs 's nachts je bed uit komen?
- Waar word je warm van als het gaat om je beroep of je opleiding?
- Wat gaan we missen als jij er niet meer bent?
- Wat vind je belangrijk als het om je werk gaat?
- Wat maakt jou bijzonder?

Doen (Bij Het Uitvoeren Van De Pitches)

1. Leg uit in welke volgorde de pitches uitgevoerd worden en waarom je voor deze volgorde gekozen hebt.
2. Na iedere pitch hebben de luisteraars even de gelegenheid om kort op te schrijven wat zij van de pitch vonden.
3. Werk 5 pitches af en doe dan een korte ronde nabespreking op basis van datgene wat er is opgeschreven.
4. Nadat alle pitches geweest zijn, houd je nog een grotere nabespreking. Je geeft dan feedback aan de studenten en vertelt wat je geobserveerd hebt en waar ze nog aan zouden kunnen werken.

Tips En Trucs

Zorg dat er een camera aanwezig is, waarmee de pitches worden opgenomen. Zo kunnen de studenten hun eigen pitch bewaren en hem bewerken als ze dat willen. Maak duidelijk dat de opgenomen pitches alleen voor eigen gebruik van de studenten zijn en dat deze niet verder verspreid zullen worden. Houd de tijd in de gaten: een pitch mag echt maar 60 seconden duren. Maak eventueel bij de voorbereiding een app-groep aan waarin studenten elkaar kunnen stimuleren en van feedback kunnen voorzien als het gaat om deze pitches. Maak zelf ook deel uit van deze app-groep, zodat studenten zich gesteund weten.

Nabespreking

De nabespreking bestaat uit algemene feedback. Let er daarbij op dat de toeschouwers vooral positieve feedback geven. De student heeft immers zijn best gedaan om vooral ook positieve elementen van zichzelf naar voren te brengen. Probeer eventueel de pitch te gebruiken om tips te geven over hoe studenten hun pitch scherper en effectiever kunnen maken.

IN GESPREK MET

Mijn netwerkverlanglijstje

Afrondings- en vervolgfase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Individuele en groepsoefening

30 minuten (individueel en in viertallen)
30-60 minuten (uitvoeren netwerkverlanglijstje)
20 minuten (nabespreking van de uitvoering)

Eventueel uitwerkingen van de oefening 'Hoe ziet jouw virtueel netwerk eruit?' of 'Ik als centrum van mijn netwerk'

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Professionaliteit'

Mijn netwerkverlanglijstje

Doel

Studenten stellen een netwerkverlanglijstje op bij de afronding van hun opleiding. Het lijstje is dus gericht op verder studeren of het vinden van werk. Zij ervaren hoe het is om bewust met hun netwerk en de loopbaanvragen die zij hebben om te gaan. Studenten ervaren of dit ook concrete resultaten voor hen oplevert.

Vorbereiding

Het is handig als je als begeleider zelf ook wat doelen formuleert, die studenten in een netwerkverlanglijstje zouden kunnen zetten. Denk daarbij aan: informatie over een bepaalde vervolgstudie achterhalen, iemand te spreken krijgen in een bedrijf of branche, een ex-student spreken die een bepaalde opleiding volgt, een dag meedraaien in een bedrijf of op een bepaalde opleiding, een oriënterend gesprek aanvragen bij een bedrijf, een dag meelopen in een bepaald bedrijf, een interview houden bij iemand van een bedrijf of een opleiding.

Uitleg

'Jullie staan voor de keuze om verder te studeren of (betaald) werk te vinden. Ook daarbij is je netwerk natuurlijk weer van groot belang. Net als de manier waarop je dit netwerk inzet. In deze oefening gaan we aan de slag met jullie netwerkverlanglijst in het kader van eventueel verder studeren of het vinden van betaald werk.'

Doen (Individueel)

1. Vraag de studenten te noteren wat ze als netwerkverlangens voor het vinden van een vervolgstudie of het vinden van betaald werk hebben. Geef daarin eventueel voorbeelden aan (zie de voorbeelden bij '**Vorbereiding**').
2. Wanneer de studenten hun netwerkverlangens hebben opgeschreven, vraag hen dan met wie ze specifiek zouden willen spreken en wat ze diegene gaan vragen om ervoor te zorgen dat zij krijgen wat ze graag willen. Laat hen in ieder geval 3 vragen opschrijven die ze diegene willen stellen.

Doen (In Viertallen)

3. Laat de studenten in viertallen bij elkaar zitten en elkaars netwerkverlanglijstje met elkaar bespreken. Omdat ze nu met vieren bij elkaar zitten, is er meteen een netwerk van vier mensen ontstaan.
4. Vraag hen of ze elkaar tips kunnen geven of dat ze elkaar kunnen helpen bij het scherp krijgen van wat ze nu precies voor hun vervolgstudie of voor het vinden van betaald werk willen. Laat de studenten elkaar helpen om de kans zo groot mogelijk te maken dat het netwerkverlangens van iedere student verwezenlijkt wordt.
5. Maak concrete afspraken met de studenten wanneer zij hun netwerkverlanglijstje gaan

uitvoeren. Leg een datum vast waarop de studenten terugkoppelen wat ze gedaan en ervaren hebben.

Tips En Trucs

Stimuleer de studenten om niet meteen hun doelen te censureren. Wegstrepen kan altijd nog! Stimuleer juist om hun verlangen expliciet te maken; op deze manier kunnen zij hun zoektocht verbreden, verdiepen en hun uiteindelijke keuze voor zichzelf verantwoorden.

Nabespreking (Van De Oefening)

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Vraag 4-5 studenten wat zij in hun netwerkverlanglijstje hebben staan en wat ze concreet gaan doen. Vraag de studenten of zij nog begeleiding nodig hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje.

Nabespreking (Van Het Uitvoeren Van Het Netwerkverlanglijstje)

Vraag de studenten wat zij bereikt hebben bij het uitvoeren van hun netwerkverlanglijstje. Is het gelukt wat ze wilden bereiken? Wat hebben ze bereikt? Wat hebben ze ervaren? Wat zijn ze wijzer geworden?

IN GESPREK MET

Wie zou je aannemen als collega en waarom?

Afrondings- en vervolgfase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Groepsoefening

45 minuten

Een vacature passend bij de opleiding van de studenten (uitgeprint voor iedere student)
Een aantal sollicitatiebrieven (max. 4) op deze functie passend bij het niveau van de studenten, gekopieerd voor iedere student
3 flaps om op te hangen

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Kritiek' en 'Professionaliteit'

Wie zou je aannemen als collega en waarom?

Doel

Studenten bespreken met elkaar waar ze op zouden letten als ze een nieuwe collega aan zouden moeten nemen. Ze ervaren wat het is om sollicitatiebrieven te bekijken. Verder ervaren de studenten dat solliciteren in feite bouwen aan een netwerk is. Dat wat zij van anderen verwachten als het om een sollicitatie gaat, moeten zij in feite ook van zichzelf verwachten.

Vorbereiding

Voor deze oefening is een vacature en een aantal sollicitatiebrieven nodig, passend bij de opleiding en de functie van de studenten. Hang een aantal flaps op met de volgende thema's: 'positieve zaken', 'negatieve zaken', 'wat betekent dit voor ons?'.

Uitleg

'Solliciteren is in feite bouwen aan je netwerk. Door je brief maak je kennis met mensen die je tot nu toe waarschijnlijk nog niet kende. Zelfs als je geen uitnodiging krijgt voor een gesprek, zien mensen je toch. Letterlijk. Dat is bij netwerken belangrijk!'

Doen (Individueel)

1. Deel de gekopieerde sollicitatiebrieven en de vacature aan iedere student uit.
2. Vraag de studenten de vacature en de sollicitatiebrieven goed te lezen. Daarbij noteren zij bij iedere brief het volgende:
  - minimaal 2 zaken die zij positief vinden in de brief
  - welke zaken missen zij in de brief/ vallen hen negatief op?

Doen (Plenair)

3. Vraag de studenten per brief wat hen positief opgevallen is. Schrijf dit onder elkaar op de flap met 'positieve zaken'.
4. Vraag de studenten wat hen negatief opgevallen is. Schrijf dit onder elkaar op de flap met 'negatieve zaken'.
5. Vraag de studenten vervolgens of ze de schrijver van de brief wel of niet zouden uitnodigen voor een gesprek en waarom.
6. Schrijf op de flap 'wat betekent dit voor ons?' vervolgens de dingen die studenten dus blijkbaar belangrijk vinden wanneer het om sollicitaties in hun branche gaat. Dit betekent dus dat zij zich ook op deze manier moeten presenteren, willen ze positief overkomen.
7. Laat de studenten een foto maken van deze laatste flap. Het kan hen helpen bij eventuele sollicitaties.

Tips En Trucs

Misschien heb je als begeleider zelf sollicitatiebrieven die je vroeger geschreven hebt. Deze kun je natuurlijk goed gebruiken bij deze oefening; eventueel moet je deze brieven enigszins herschrijven. Vraag anders eventueel bij anderen of de afdeling P&O of je gebruik mag maken van geanonimiseerde sollicitatiebrieven.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe zij deze oefening ervaren hebben. Draagt deze oefening ertoe bij dat zij op een andere manier naar hun eigen sollicitatiebrieven (zijn) gaan kijken? Draagt deze oefening er toe bij dat zij op een andere manier gaan solliciteren dan dat ze tot nu toe misschien gedaan hadden? Zo ja, wat gaan ze anders doen? Wat zullen ze hetzelfde doen?

Verdieping

1. Vraag de studenten zelf een vacature te zoeken (digitaal of in een krant) die zij interessant vinden en past bij hun huidige opleiding. Laat hen een sollicitatiebrief schrijven naar aanleiding van deze vacature. Geef deze brief vervolgens aan een medestudent en laat de brief beoordelen op dezelfde criteria als de studenten in de oefening hierboven opgesteld hebben.
2. Vraag de studenten, in het kader van netwerken, een open sollicitatie te sturen naar een bedrijf dat zij interessant vinden. Laat de studenten ook daadwerkelijk de brief opsturen/mailen en wacht een reactie af.

IN GESPREK MET

Onderhandelen over kwaliteiten

Afrondings- en vervolgfase

Groepsoefening (tweetallen)

15 minuten

5 euro per twee studenten (om te onderhandelen)

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Talent'

Onderhandelen over kwaliteiten

Doel

Studenten onderhandelen over hun kwaliteiten met geld als inzet. Ze ervaren hoe het is om hun kwaliteiten goed te benoemen en in te zetten met een concreet resultaat als vooruitzicht.

Vorbereiding

Voor deze oefening is nodig dat je voor iedere twee studenten 5 euro als onderhandelingsmiddel hebt. Zet de tafels zo neer dat studenten in tweetallen tegenover elkaar goed met elkaar in gesprek kunnen en kunnen onderhandelen. De 5 euro wordt ook daadwerkelijk uitgekeerd!

Uitleg

'Onderhandelen moet natuurlijk op een gegeven moment ook gewoon geld opleveren. Zo werkt onze economie nu eenmaal. Dit gebeurt in sollicitatiegesprekken ook. Als je goed over je kwaliteiten kunt onderhandelen, krijg jij uiteindelijk de baan en iemand anders niet. Vervolgens krijg je het salaris dat bij die baan past. In de volgende oefening gaan we deze onderhandeling in het klein doen, met 5 euro als inzet. Het is de bedoeling dat je onderhandelt over dingen die je ook echt kan uitvoeren.'

Doen

1. Verdeel de groep in tweetallen.
2. Vraag de studenten tegenover elkaar te gaan zitten en 5 euro tussen hen op tafel te leggen.
3. De studenten gaan in onderhandeling over datgene wat zij voor elkaar zouden kunnen betekenen en waarbij de een uiteindelijk bereid is 5 euro te betalen in ruil voor die handeling (bijvoorbeeld 'Ik kom jou een keer helpen met het op orde brengen van je administratie.', 'Jij krijgt mijn cursusmap projectmanagement', 'Ik breng jou in contact met Pietje.'). De spelregels bij dit onderhandelen zijn:
  - Er is een vaste onderhandelingstijd van maximaal 10 minuten.
  - Schenkingen aan een goed doel zijn niet toegestaan; het geld komt altijd bij een van de twee personen terecht.
  - Verdelen van het geld is ook niet toegestaan.

Tips En Trucs

Hoewel het er hier op aankomt dat studenten echt op basis van wat ze goed kunnen met elkaar in onderhandeling gaan, zit er natuurlijk een spelelement in deze oefening. Laat dit ook duidelijk aan de studenten merken. Uiteindelijk is het echter wel weer de bedoeling dat de 5 euro ook echt omgezet wordt in concrete dienstverlening.

Nabespreking

Hoe hebben de studenten deze oefening ervaren? Was het moeilijk om elkaar te overtuigen dat de 5 euro echt aan deze of gene besteed moest worden? Hoe hebben studenten hun eigen onderhandelingsvaardigheid ervaren? Konden ze de ander goed overtuigen van hun meerwaarde? Welke 'dienstverlening' heeft uiteindelijk gewonnen? Wie krijgt de 5 euro en wat moet daarvoor gedaan worden? Zie erop toe dat de studenten concrete afspraken maken om het geld ook daadwerkelijk in dienstverlening om te zetten. Leg een datum vast waarop de uitgevoerde werkzaamheden geëvalueerd worden.

IN GESPREK MET

Speeddaten: een gesprek met een onbekende (versie 1)

Afrondings- en vervolgfase

Groepsoefening

45 minuten

Studenten van diverse opleidingen die elkaar niet kennen

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Nieuwsgierigheid'

Speeddaten: een gesprek met een onbekende (versie 1)

Doel

Studenten voeren een gesprek met een student die ze niet kennen.

Vorbereiding

Voor deze oefening is het belangrijk dat je als begeleider studenten van verschillende opleidingen bij elkaar brengt. Deze studenten kennen elkaar in principe niet. Zet de stoelen in de ruimte zodanig dat studenten in tweetallen met elkaar kunnen praten zonder tafels.

Uitleg

'Je hele leven lang voer je ook gesprekken met mensen die je niet kent. Dat kan al een klein gesprekje zijn, bijvoorbeeld met iemand bij de bakker. En hoewel we dat dus allemaal heel veel doen, vinden we dat niet allemaal heel makkelijk om te doen. Toch is het belangrijk: want door gesprekken aan te gaan met onbekende mensen, leer je dingen kennen die je anders niet had leren kennen. Je leert mensen kennen die misschien je vrienden worden. Of je leert mensen kennen die iets voor je kunnen betekenen in je loopbaan. In deze oefening gaan we met elkaar in gesprek over de verschillende opleidingen die we volgen.'

Doen (Tweetallen)

1. Zet studenten die elkaar niet kennen in tweetallen bij elkaar.
2. Vraag ze met elkaar een gesprek te voeren over hun opleiding.
3. Dit gesprek duurt maximaal 7 minuten.
4. Vervolgens vraag je of 1 student van een tweetal doorschuift naar een volgende student.
5. Dan begint het gesprek opnieuw.
6. Na 5 keer doordraaien stopt de oefening.

Tips En Trucs

Zeg tegen de studenten dat ze alles mogen vragen wat er in hen opkomt. Als de ander geen antwoord wil geven, zegt hij dit. Het gaat erom dat er een gesprek ontstaat over de beelden die ieder van zijn eigen opleiding heeft. Er zijn alleen restricties aan de tijd, niet aan de inhoud.

Nabespreking

Hoe was het om op deze manier met een onbekende medestudent over een andere opleiding te praten? Wat waren interessante/bijzondere/leuke vragen die er gesteld zijn? Wat zijn de studenten te weten gekomen dat ze nog niet wisten? Is er nog een laatste vraag die iemand wil stellen?

Verdieping

Het is natuurlijk ook mogelijk een student de oefening te geven om zelf een gesprek te beginnen met 3 studenten die hij niet kent en die een andere opleiding volgen. Hij stelt hen dan allerlei vragen over de opleiding(en) van de studenten. Dit kan bijvoorbeeld in de pauze. Dit vergt iets meer van het initiatief en de assertiviteit van de student. Maak wel een afspraak met de student wanneer je deze oefening samen bespreekt.

IN GESPREK MET

Een gesprek met een onbekende (versie 2)

Afrondings- en vervolgfase

Individuele oefening

Een week of langer

Geen

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Humor' en 'Nieuwsgierigheid'

Een gesprek met een onbekende (versie 2)

Doel

Studenten trainen zichzelf in het voeren van gesprekjes met onbekenden, zonder vooraf de inhoud te bepalen van het gesprek.

Vorbereiding

De voorbereiding van deze oefening bestaat er in feite uit dat je nadenkt over hoe je de oefening wilt nabespreken. Op welke manier wil je dat studenten hun ervaringen met het voeren van gesprekken delen met de rest van de groep? Er zijn allerlei mogelijkheden om dit vorm te geven. Bijvoorbeeld door te vragen of de studenten ook een selfie willen maken van degene met wie ze gesproken hebben. Of door ze bij het bespreken van de ervaringen eerst wat woorden te laten opschrijven die hun ervaringen weergeven. Een andere mogelijkheid is om de studenten een tekening of beeld te laten maken van wat ze ervaren hebben in die gesprekken.

Uitleg

'Als we het hebben over "koetjes en kalfjes", dan bedoelen we dat mensen met elkaar een gesprek voeren dat eigenlijk nergens over gaat. Maar is dat wel zo? Over koetjes en kalfjes praten is namelijk heel erg nuttig. Want zo maak je verbinding met mensen om je heen. Je kunt dit soort gesprekjes gebruiken om nieuwe mensen te leren kennen, om bestaande relaties te verbeteren en om meer plezier in je dag te krijgen. Als je een gesprek start, begin je – als het goed is – niet meteen over je ergste ziektes of je grootste problemen te praten. Je begint eerst luchtig en kijkt dan wat je verder nog kunt met die persoon. In deze oefening gaan we gesprekken voeren met onbekenden op straat, in de winkel of waar dan ook.'

Doen (Individueel)

1. Geef de studenten de opdracht om de komende week (of de komende twee weken) op allerlei plekken gesprekjes aan te knopen met onbekende mensen. Daarbij gaat het niet om wát ze met diegenen bespreken, maar vooral dát ze gesprekjes voeren.
2. Geef ze eventueel onderstaande tips¹ mee om zich wat zekerder te voelen.
3. Maak een afspraak wanneer deze oefening besproken zal worden.

Tips om een 'koetjes en kalfjes'-superster te worden

- Maak oogcontact met degene met wie je praat.
- Als je echt aandacht geeft aan een ander, krijgt die ander meteen een fijn gevoel. Dat gebeurt niet zo vaak, moet je maar denken.
- En wat moet je zeggen? In de eerste plaats: dingen die je gemeenschappelijk kunt hebben, dus bijvoorbeeld het mooie weer, dat je samen in de rij staat voor dezelfde film of voor de kassa. Andere gemeenschappelijke onderwerpen: een gezamenlijke vriend ('Waar ken jij Piet van?'), een gezamenlijk probleem ('Is het WiFi-netwerk bij jou ook zo sloom?'), een gezamenlijke locatie ('Wat is het mooi opgeknapt hier, hè?'), een gezamenlijke interesse ('Hé, wat leuk, die film heb ik ook gezien!').
- Praat vooral om de ander te leren kennen, hoe klein het onderwerp ook is.
- Het is de kunst om de ánder te laten praten. Zéker als jij niet weet waarover je het moet hebben.
- Door vragen te stellen breng je anderen aan het praten. Mensen vinden het héérlijk om te praten, vooral over zichzelf. Maar ik heb geleerd dat mensen liever naar zichzelf luisteren dan naar mij. En dat is prima, want ik heb ook geleerd dat luisteren veel interessanter is dan praten. Je steekt er veel meer van op en je maakt er meer vrienden mee.
- Blijf doorvragen; voor je het weet heb je een leuk gesprek op gang en leer je de ander stukje bij beetje kennen.
- Maak er geen interview van. Als iemand graag praat, laat diegene dan lekker praten en luister.
- Veel gesprekken zijn geen gesprekken. Het zijn twee mensen die allebei wachten op hun beurt om te praten. Dat is niet handig.
- Maak er een gewoonte van om jezelf voor te stellen.
- Kijk de ander in de ogen terwijl je een hand geeft.
- Besef dat je fouten gaat maken. Maar maak je geen zorgen: mensen vergeten snel.
- Neem jezelf niet te serieus. Lach om jezelf als je iets raars doet of zegt en wees gewoon eerlijk.
- Eerlijk en open zijn werkt het best. Probeer je niet beter voor te doen dan je bent.
- Weet dat de meeste mensen het heerlijk vinden om meer contact te hebben met de mensen om hen heen. Dat geldt voor je vrienden, voor je familieleden en voor vreemden op straat. Iedereen wordt blij van een glimlach, een vrolijk 'Goedemorgen!', een gezellig gesprekje. Iedereen vindt het fijn als een ander oprecht interesse in je toont.
- Luchtige gesprekjes zijn ontzettend waardevol. Het is altijd het begin van iets moois. Hoe beter je wordt in contacten leggen, des te meer magie krijgt je leven. Je vindt mensen die bij je passen, je maakt kennis met nieuwe denkbeelden, je beleeft meer plezier met mensen en je hebt een sterker sociaal vangnet.

Nabespreking (Na Het Uitvoeren Van De Oefening)

Vraag de studenten hoe zij het ervaren hebben om zomaar gesprekjes met onbekenden aan te knopen. Wat vonden ze moeilijk? Wat vonden ze makkelijk? Is het überhaupt gelukt om onbekende mensen aan te spreken. Welke leuke ervaringen hebben ze meegemaakt? Welke minder leuke ervaringen hebben ze meegemaakt? Hebben ze de oefening steeds alleen uitgevoerd of hebben ze het met meerdere studenten gedaan? Wat hebben ze geleerd uit deze oefening?

IN GESPREK MET

Familiepraat

Afrondings- en vervolgfase

Individuele oefening, daarna bespreking in de groep

10 minuten (uitleg)
30 minuten (gesprek met familielid)
45 minuten (nabespreking)

Informatie over de bedrijven waar de studenten geweest zijn
Informatie over het doel van de bedrijfsbezoeken van de studenten

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Naam' en 'Gastvrijheid'

Familiepraat

Doel

Studenten ervaren hoe het is om hun ervaringen met de opleiding te delen met hun familie.

Voorbereiding

Voor deze oefening is het handig als je als begeleider weet wat de studenten (willen) gaan doen na hun opleiding. Gaan ze verder studeren? Willen ze gaan werken? Hebben ze misschien al werk?

Uitleg

'Jullie zijn bijna aan het einde van jullie opleiding. Jullie staan op punt om te besluiten wat jullie hierna gaan doen of hebben dit al besloten. In deze oefening gaan we kijken hoe jullie familie aankijkt tegen de volgende stappen die jullie willen gaan nemen.'

Doen (Vooraf)

1. Vraag elke student thuis aan zijn familie te vertellen wat zijn voornemen is om te gaan doen. Wil hij verder gaan studeren? Zo ja, wat wil hij gaan studeren? Wil hij gaan werken? Zo ja, wat voor werk en waar? Hoe heeft hij deze keuze gemaakt? Wat lijkt de student goed aan deze keuze? Wat zijn de vragen geweest om tot deze keuze te komen?
2. Laat de student vervolgens aan de familie vragen of zij de keuze bij de student vinden passen en waarom wel of niet.
3. Laat de student vragen of de familie hem kan adviseren over zijn toekomst. Welk(e) beroep(en) vinden ze bij de student passen? In welke sector zien ze de student werken? Waar is de student volgens hen goed in en waar zou de student die kwaliteiten kunnen gebruiken? Welke tips kunnen ze de student geven voor zijn loopbaan? Wat is bij henzelf belangrijk geweest om voor een bepaalde opleiding of een bepaald beroep te kiezen?
4. Laat de student dit familiegesprek in een kort verslag weergeven (op papier of op film of via foto's).

Doen (Achteraf)

5. Verdeel de groep in drietallen.
6. Laat de studenten de verslagen met elkaar uitwisselen. Laat ze elkaar vertellen welke tips ze gehad hebben van hun familie. Laat ze met elkaar bespreken wat ze met de tips of andere dingen die gezegd zijn kunnen doen.

Tips En Trucs

Het kan natuurlijk voorkomen dat er studenten zijn die ofwel geen familie hebben ofwel niet met hun familie willen spreken over dit soort zaken. Vraag hen dan iemand te kiezen die voor hen heel dichtbij staat. Ook dat zijn waardevolle bronnen voor studenten.

Nabespreking

Vraag de studenten hoe ze het ervaren hebben om op deze manier met een familielid of een naaste te spreken over de loopbaan. Zijn ze dingen te weten gekomen die ze eerst nog niet wisten? Hoe hebben ze de feedback van hun familie/naaste ervaren?

IN GESPREK MET

Evaluatieformulier voor het evalueren van je bezoek aan een vervolgopleiding

Afrondings- en vervolgfase

Individuele oefening, daarna bespreking in de groep

30 minuten

Geen

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Professionaliteit' en 'Eerlijkheid'

Evaluatieformulier

Doel

Studenten delen hun ervaringen van het bezoek dat ze gebracht hebben aan een vervolgopleiding.

Vorbereiding

Het is handig als je als begeleider weet welke vervolgopleiding de studenten gaan bezoeken. Je kunt dan eventueel wat meer gerichte vragen stellen.

Uitleg

'Bij netwerken hoort ook bedanken voor datgene wat iemand anders voor je gedaan heeft. In deze oefening evalueer je jouw bedrijfsbezoek. Verder sturen we over twee weken een dankbriefje aan de begeleider van het bedrijf, samen met jullie evaluaties. Het is belangrijk dat je jouw bedrijfsbezoek evalueert. Niet alleen omdat je daar zelf iets van kan leren, maar ook omdat je de begeleider van het bedrijf kunt laten zien wat hij voor positiefs heeft gedaan en wat hij nog zou kunnen veranderen.'

Doen

1. Vraag de studenten het evaluatieformulier in te vullen. Dit doen ze zo volledig mogelijk, met in het achterhoofd dat de evaluatieformulieren door de begeleider gelezen worden.
2. Wanneer studenten n.a.v. dit bezoek nog vragen hebben, is het goed om samen met hen af te spreken op welke manier zij hun netwerk gaan inzetten om antwoord op deze vragen te krijgen.
3. Maak vervolgens een nieuwe afspraak om te kijken of het hen gelukt is antwoord te krijgen.

Datum van het bezoek:

Dit vond ik het beste onderdeel van het bezoek:

omdat:

Dit onderdeel van het bezoek vond ik minder goed:

omdat:

Dit heeft het bezoek mij opgeleverd:

Dit zal ik mij blijven herinneren van het bezoek:

Ik heb het volgende besluit genomen nu ik deze vervolgopleiding bezocht heb:

Ik heb nog de volgende vragen na het bezoek aan de vervolgopleiding:

Dit wil ik ook nog kwijt:

Tips En Trucs

Benadruk dat deze oefening vooral bedoeld is om de positieve kanten van het bedrijfsbezoek naar boven te halen. Waarschijnlijk zijn er ook negatieve zaken te melden, maar het gaat in dit geval vooral om het krachtig maken van de positieve ervaringen.

Verdieping

Je kunt de studenten vragen om allemaal individueel een bedankbriefje aan de begeleider te schrijven. Op deze manier wordt het bedrijfsbezoek echt op een persoonlijke manier afgesloten.

Nabespreking

Vraag studenten hoe zij het evalueren op deze manier ervaren hebben. Hoe is het om vooral de positieve kanten van het bedrijfsbezoek te benoemen? Zijn er door deze oefeningen nog dingen opgevallen die tijdens het bedrijfsbezoek nog niet zo duidelijk waren? Hebben de studenten er rekening mee gehouden dat de begeleider van het bedrijf hun evaluaties leest? Op welke manier hebben ze daar al dan niet rekening mee gehouden?

IN GESPREK MET

LinkedIn

Afrondings- en vervolgfase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Individuele oefening

60 minuten

PC voor iedere student
Beamer met computer om samen naar (goede) LinkedIn-profielen te kijken

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Naam'

LinkedIn

Doel

Studenten maken kennis met LinkedIn als netwerkmiddel en maken hun eigen profiel.

Voorbereiding

Zoek een aantal goede LinkedIn-profielen uit je eigen netwerk. Maak een eigen LinkedIn-profiel aan als je dat nog niet hebt.

Uitleg

'Met je een profiel op LinkedIn kun je zoeken naar mensen die een voor jou interessante functie hebben. Je kunt ze dan vervolgens via een persoonlijk bericht vragen om een connectie van je op LinkedIn te worden. Op deze manier breid je je netwerk op een hele snelle en goede manier uit. Maar mensen kunnen ook jouw LinkedIn-profiel bekijken en onderzoeken of ze met jou willen "linken". Heel veel bedrijven kijken tegenwoordig zelfs op LinkedIn wanneer ze een vacature hebben: misschien vinden ze daar een interessant iemand. Met deze oefening ontdek je de meerwaarde van LinkedIn en ga je aan de slag met het maken van je eigen LinkedIn-profiel.'

Doen

1. Bekijk met de studenten een aantal voorbeelden van goede LinkedIn-profielen. Bespreek met elkaar waarom dit goede profielen zijn.
2. Laat de studenten een eigen LinkedIn-profiel aanmaken.
3. Laat de studenten elkaars profiel bekijken en eventueel aanvullen/wijzigen.
4. Laat de studenten een recente foto plaatsen op hun pagina.

Tips En Trucs

Laat ook je eigen profiel op LinkedIn zien. Heb je er nog geen? Maak er dan eentje aan. Zo ben je immers een rolmodel voor de studenten. Blijken de studenten geen recente, representatieve foto van zichzelf te hebben? Laat hen dan een foto maken met hun telefoon en vraag hen deze te plaatsen. Laat op deze oefening de oefening '[LinkedIn-cv](#)' volgen, zodat er een compleet en correct profiel ontstaat.

Nabespreking

Hoe hebben de studenten het maken van een profiel ervaren? Wat vonden ze het leuk om te doen? Wat was moeilijk of minder leuk? Waar zijn ze achter gekomen bij het maken van hun profiel?

Verdieping

Deze oefening kan meerdere keren uitgevoerd worden, omdat de ervaring en de ontwikkeling van de studenten natuurlijk niet stil staan. Zeker bij bepaalde omschrijvingen kunnen ze om de zoveel tijd aanvullingen of wijzigingen aanbrengen. Op deze manier leren ze steeds beter met het profiel om te gaan en ervaren ze dat het een dynamisch en geen statisch iets is. Vraag aan de studenten wie al een reactie heeft gehad en wie al bezig is met het vergroten van zijn LinkedIn-netwerk.

IN GESPREK MET

LinkedIn-cv

Afrondings- en vervolgfase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Individuele oefening

60 minuten

PC voor iedere student
Beamer en computer om samen LinkedIn-cv's te bekijken

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ
'Kritiek'

LinkedIn-cv

Doel

Studenten maken een cv dat past bij hun LinkedIn-profiel (dat zij eerder maakten in de oefening ['LinkedIn'](#)).

Voorbereiding

Zoek een aantal goede LinkedIn-cv's uit het eigen netwerk. Maak een eigen LinkedIn-cv aan als je dat nog niet hebt.

Uitleg

'Een cv op LinkedIn heeft een andere inhoud dan een algemeen cv. LinkedIn is vooral bedoeld om te netwerken; vandaar ook dat je cv daar op gericht moet zijn. Zorg in ieder geval voor een recente foto: mensen zien graag met wie ze contact hebben. De oefening is dan ook om een cv te maken dat volgens jou geschikt is voor LinkedIn. Met andere woorden: een cv dat een relatie heeft met het eventuele werk dat je zoekt.'

Doen

1. Bekijk met de studenten een aantal voorbeelden van goede LinkedIn-cv's. Bespreek met elkaar waarom dit goede cv's zijn.
2. Laat de studenten een eigen LinkedIn-cv aanmaken.
3. Laat de studenten elkaars cv bekijken en eventueel aanvullen/wijzigen.
4. Laat de studenten een recente foto plaatsen op hun pagina.

Tips En Trucs

Combineer deze oefening met de oefening ['LinkedIn'](#). Studenten krijgen zo de kans een compleet en correct LinkedIn-profiel aan te maken.

Nabespreking

Hoe hebben de studenten het ervaren om een cv aan te maken? Wat vonden ze leuk om te doen? Wat was moeilijk of minder leuk? Waar zijn ze achter gekomen bij het maken van hun cv?

Verdieping

Deze oefening kan meerdere keren uitgevoerd worden, omdat de ervaring en de ontwikkeling van de studenten natuurlijk niet stil staan. Zeker bij bepaalde omschrijvingen kunnen ze om de zoveel tijd aanvullingen of wijzigingen aanbrengen. Op deze manier leren ze steeds beter met het profiel om te gaan en ervaren ze dat het een dynamisch en geen statisch iets is. Vraag aan de studenten wie al een reactie heeft gehad en wie al bezig is met het vergroten van zijn LinkedIn-netwerk.

IN GESPREK MET

Social Media

Afrondings- en vervolgfase (ook in te zetten in de ontwikkelingsfase)

Groepsoefening

60 minuten

PC voor iedere student

KIJK IN HET BOEKJE 'VERTEL ME: WIE BEN JE?' BIJ

'Verantwoordelijkheid'

Social Media

Doel

Studenten kijken bewust naar de inhoud van hun Facebook- of Instagrampagina en weten wat de risico's zijn van het gebruik.

Vorbereiding

Zoek een paar artikelen waarin de negatieve relatie tussen social media en solliciteren of werk duidelijk naar voren komt. Zorg ook dat je een paar voorbeelden kunt laten zien van social media-pagina's die iedere werkgever af zouden schrikken.

Uitleg

'Veel werkgevers checken Facebook of Instagram bij een sollicitatie. Wanneer je solliciteert bestaat de mogelijkheid dat je wordt afgewezen door de inhoud van jouw pagina. Wanneer je foto's plaatst waarop je vooral feestend staat en je solliciteert naar een baan waar je veel verantwoordelijkheid krijgt, kan je mogelijk toekomstige werkgever daar conclusies uit trekken. Je moet dus goed oppassen hoe je Facebook, Twitter, enzovoorts gebruikt. Besef dat niet alleen je vrienden, maar ook anderen kunnen zien wat je bijvoorbeeld op je Facebookpagina zet. Er is dus ook een kans dat het bedrijf waar je werkt of stage loopt jouw pagina ziet. Met deze oefening ga je aanbevelingen samenstellen voor wat je wel en wat je beter niet op jouw social media-account kunt tonen.'

Doen (In Viertallen)

1. Verdeel de groep in viertallen.
2. Vraag elk viertal onderwerpen, acties, foto's, verhalen, enzovoorts op te schrijven die je absoluut niet op je Facebook- of Instagrampagina plaatst of op een andere manier op internet toont.
3. Laat de groepjes de top 10 aan de klas presenteren.
4. Vergelijk alle top 10-lijsten met elkaar.
5. Maak met elkaar een gezamenlijke lijst met alle aanbevelingen.
6. Laat de studenten een foto maken van deze aanbevelingen.

Tips En Trucs

Laat studenten zelf ook zoeken naar pagina's die volgens hen niet voldoen.

Nabespreking

Vraag aan de studenten of ze naar aanleiding van deze oefening hun Facebook- of Instagrampagina

gaan aanpassen. En zo ja: of ze dit hebben gedaan aan de hand van de lijst met aanbevelingen.

Verdieping

Als het veilig genoeg is in de groep, laat dan de studenten elkaars pagina's controleren aan de hand van de samengestelde lijst. Het ministerie van OCW heeft het bureau Youngworks gevraagd een campagne te ontwikkelen met als titel ['Hou je duim onder controle'](#). Dit heeft geresulteerd in een aantal producten, waaronder een filmpje. Laat dit eventueel ook aan je studenten zien en bespreek dit met elkaar.